

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Monika ČERIN

**PRAVNI POLOŽAJ IN ORGANIZIRANOST
KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE**

DIPLOMSKO DELO

Visokošolski strokovni študij

Domžale, 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Monika ČERIN

**PRAVNI POLOŽAJ IN ORGANIZIRANOST KMETIJSKO
GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

**LEGAL STATUS AND ORGANIZATION OF THE CHAMBER OF
AGRICULTURE AND FORESTRY OF SLOVENIA**

GRADUATION THESIS
Higher professional studies

Ljubljana, 2015

Diplomsko delo je zaključek visokošolskega strokovnega študija kmetijstva - zootehnika. Delo je bilo opravljeno na Katedri za agrarno ekonomiko, politiko in pravo, Oddelka za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Komisija za dodiplomski študij Oddelka za zootehniko je za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Francija Avsca.

Recenzent: doc. dr. Marija Klopčič

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: doc. dr. Silvester ŽGUR
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: prof. dr. Franci AVSEC
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: doc. dr. Marija KLOPČIČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Datum zagovora:

Podpisana izjavljam, da je naloga rezultat lastnega dela. Izjavljam, da je elektronski izvod identičen tiskanemu. Na univerzo neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravici shranitve avtorskega dela v elektronski obliki in reproduciranja ter pravico omogočanja javnega dostopa do avtorskega dela na svetovnem spletu prek Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete.

Monika ČERIN

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Vs
DK	UDK 631(043.2)=163.2
KG	kmetijstvo/Kmetijsko gozdarska zbornica/organiziranost/zakonodaja/Slovenija
KK	AGRIS E11
AV	ČERIN, Monika
SA	AVSEC, Franci (mentor)
KZ	SI-1230 Domžale, Groblje 3
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
LI	2015
IN	PRAVNI POLOŽAJ IN ORGANIZIRANOST KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE
TD	Diplomsko delo (visokošolski strokovni študij)
OP	VIII, 78 str., 5 pregl., 3 sl., 80 vir.
IJ	sl
JI	sl/en
AI	Diplomska naloga opisuje in preučuje pravne podlage za delovanje Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), primerja njeno organiziranost s primerljivimi zborničnimi sistemi v Sloveniji in v nekaterih državah Evropske Unije, proučuje delovanje KGZS v praksi in ocenjuje njeno učinkovitost glede na pravno določene cilje in naloge. KGZS je bila po vzoru primerljivih evropskih zbornic, zlasti avstrijske, ustanovljena z zakonom 1999. Ima obvezno članstvo za fizične in pravne osebe, ki izpolnjujejo v zakonu določene pogoje. Glavni kriterij za članstvo je katastrski dohodek, ki se je, zaradi neurejenega zemljiškega katastra, valorizacij in spreminjanja metodologije izračuna, izkazal kot nezanesljiv kriterij, ker zelo pavšalno izkazuje obseg kmetijske dejavnosti, hkrati pa KGZS ne zagotavlja stabilnega vira financiranja. KGZS ima kot pravna oseba javnega prava z obveznim članstvom edinstven položaj, saj je zaradi izvajanja javnih služb posredna proračunska uporabnica in hkrati edina pravna oseba javnega prava, ki je, poleg države in lokalnih skupnosti, ustanoviteljica javnih kmetijsko gozdarskih zavodov. Organiziranost KGZS na treh ravneh omogoča pokritost celotnega območja Slovenije in zaradi sistema neposrednih in splošnih volitev tudi velik vpliv članstva na oblikovanje in delovanje obveznih organov KGZS in s tem na interesno zastopanje. Največ pripomb glede organiziranosti KGZS je deležno obvezno članstvo. Ob dejstvu, da zbornični sistem v Sloveniji trenutno nima enotne ureditve, je pričakovati nadaljnje razprave o tem vprašanju. Morebitne spremembe bi morale ohraniti reprezentativnost ter spodbuditi racionalizacijo in optimizacijo sistema.

KEY WORDS DOCUMENTATION

- DN Vs
- DC UDC 631(043.2)=163.2
- CX agriculture/Chamber of agriculture and forestry/organization/legislation/Slovenia
- CC AGRIS E11
- AU ČERIN, Monika
- AA AVSEC, Franci (supervisor)
- PP SI-1230 Domžale, Groblje 3
- PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Animal Science
- PY 2015
- TI LEGAL STATUS AND ORGANIZATION OF THE CHAMBER OF AGRICULTURE AND FORESTRY OF SLOVENIA
- DT Graduation Thesis (Higher professional studies)
- NO VIII, 78 p., 5 tab., 3 fig., 80 ref.
- LA sl
- AL sl/en
- AB The thesis describes and examines the legal basis for the operation of Chamber of Agriculture and Forestry of Slovenia (CAFS), compares its structure with comparable chamber system in Slovenia and in some countries of the European Union, examines the functioning of CAFS in practice and evaluate its effectiveness with regard to the legal determined goals and tasks. CAFS was established after comparable European chambers, especially Austrian, by law in 1999. It has a compulsory membership for natural and legal persons who fulfil the conditions laid down in the law. The main criterion for the membership is the cadastral income, which proved to be an unreliable criterion due to unregulated land cadastre, enhancement and modification of the methodology of calculation and because it shows a flat rated volume of agricultural activity, meanwhile it also doesn't provide a stable source of funding to CAFS. CAFS has, as a legal entity of public law with compulsory membership, a unique position as it implements the Public Service and is indirect budgetary user and at the same time the only legal entity of public law, which is in addition to the state and local communities' founder of the public agricultural and forestry institutions. Organization of CAFS at three levels allows coverage of the entire territory of Slovenia and the system of direct and general elections significant impacts on the establishment and activities of mandatory membership bodies and thus the interest representation. Most comments regarding the organization of CAFS are based on compulsory membership. Knowing the fact that the chamber system in Slovenia does not have a uniform regime, the further discussions on this issue are expected. Any changes should preserve representativeness and encourage the rationalization and optimization of the system.

KAZALO VSEBINE

	str.
KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO VSEBINE	V
KAZALO PREGLEDNIC	VIII
KAZALO SLIK	VIII
OKRAJŠAVE IN SIMBOLI	VIII
1 UVOD	1
2 KMETIJSKO GOZDARSKA ZBORNICA SLOVENIJE KOT PRAVNA OSEBA JAVNEGA PRAVA	5
3 MATERIAL IN METODE DELA	7
4 PRAVNI VIRI	8
4.1 ZAKON O KMETIJSKO GOZDARSKI ZBORNICI SLOVENIJE	8
4.1.1 Statut Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	12
4.2 ČLANSTVO, VLOGA IN NALOGE KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE	13
4.2.1 Članstvo	13
4.2.2 Naloge Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	16
4.2.3 Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije kot ustanoviteljica javnih kmetijsko gozdarskih zavodov	18
4.2.4 Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije kot izvajalka javnih pooblastil	21
4.2.4.1 Nacionalne poklicne kvalifikacije	22
4.2.4.2 Mojstrske kmetije	23
4.3 ORGANI KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE	24
4.3.1 Aktivna in pasivna volilna pravica	24
4.3.1.1 Volitve v organe Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	25
4.3.1.2 Svet Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	26

4.3.1.3	Sveti območnih enot Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	29
4.3.2	Organi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki jih volijo organi, izvoljeni na neposrednih volitvah	31
4.3.2.1	Organi, ki jih volijo člani sveta zbornice	31
4.3.2.1.1	Predsednik in dva podpredsednika zbornice	32
4.3.2.1.2	Nadzorni odbor	33
4.3.2.1.3	Upravni odbor	33
4.3.2.1.4	Častno razsodišče	35
4.3.2.1.5	Stalna arbitraža	36
4.3.2.2	Organi, ki jih voli svet območne enote	36
4.3.2.2.1	Predsednik in dva podpredsednika območne enote	36
4.3.2.3	Organi, ki jih voli odbor izpostave območne enote	37
4.3.2.3.1	Predsednik in dva podpredsednika odbora izpostave	37
4.3.3	Imenovani organi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	38
4.3.3.1	Direktor in namestnik direktorja zborničnega urada	38
4.3.3.2	Strokovni odbori in druga občasna in stalna delovna telesa	39
4.3.3.3	Vodje območnih enot	39
4.3.3.4	Odbori izpostav Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	40
4.3.4	Strokovne in podporne službe Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	42
4.4	FINANCIRANJE KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE	43
4.5	PRIMERJALNA UREDITEV ZBORNIČNE ORGANIZIRANOSTI	47
4.5.1	Primerjalna ureditev zbornične organiziranosti na področju kmetijstva v nekaterih evropskih državah	47
4.5.1.1	Avstrija	47
4.5.1.2	Nemčija	49
4.5.1.3	Francija	51
4.5.1.4	Poljska	51
4.5.2	Primerjalna ureditev zbornične organiziranosti v Sloveniji	52
4.5.2.1	Gospodarska zbornica Slovenije	54
4.5.2.2	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije	55

4.5.2.3	Poklicne zbornice	56
4.6	ANALIZA PREDNOSTI IN POMANJKLJIVOSTI ORGANIZIRANOSTI KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE	57
4.6.1	Normativna ureditev in dejanski položaj Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	57
4.6.1.1	Obvezno članstvo in ustavna dopustnost obveznega članstva	58
4.6.2	Financiranje	62
4.6.3	Organiziranost	64
5	RAZPRAVA IN SKLEPI	67
6	POVZETEK	70
7	VIRI	71

KAZALO PREGLEDNIC

	str.
Preglednica 1: Število članov po območnih enotah – volilnih enotah 2003	26
Preglednica 2: Število članov po območnih enotah – volilnih enotah ob volitvah v organe KGZS 2012 in število članov, ki so se iz območne – volilne enote volili v Svet KGZS	28
Preglednica 3: Število članov po območnih – volilnih enotah ob volitvah v organe KGZS 2012 in število članov, ki so se volili v Svete območnih enot KGZS	30
Preglednica 4: Gibanje višine katastrskega dohodka v obdobju 2000–2013	63
Preglednica 5: Gibanje odmere zborničnega prispevka KGZS glede na katastrski dohodek v obdobju 2001–2013	64

KAZALO SLIK

	str.
Slika 1: Območne enote in izpostave območnih enot	31
Slika 2: Organigram Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	42
Slika 3: Prihodki Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	46

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

KGZS	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
ZKGZ	Zakon o kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije
Statut KGZS	Statut Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
OZS	Obrotno-podjetniška zbornica Slovenije

1 UVOD

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) je bila 1999 ustanovljena z Zakonom o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (ZKGZ, 1999), delovati pa je začela leta 2000. KGZS ima kot pravna oseba javnega prava z obveznim članstvom (javnopravna korporacija) edinstven položaj, saj je tudi posredna proračunska uporabnica, zaradi česar je uvrščena v javni sektor. Po drugi strani pa je KGZS po veljavni zakonodaji, ki ureja javne zavode, poleg države in lokalnih skupnosti, edina pravna oseba javnega prava, ki je tudi ustanoviteljica javnih zavodov (kmetijsko gozdarski zavodi). V predpisih, ki urejajo različna področja, na katerih deluje KGZS, ta poseben položaj dostikrat ostaja neupoštevane, kar v posameznih primerih povzroča nejasnosti pri razlagi in uporabi predpisov za KGZS.

Čeprav je bila današnja KGZS ustanovljena šele 1999 in je začela delovati leta 2000, ta zbornica ni bila prva zbornična organizacija na področju kmetijstva na območju današnje Slovenije. Predhodnice kmetijske zbornice so se na slovenskem ozemlju pojavile že pred približno dvestopetdesetimi leti, pred drugo svetovno vojno pa je nekaj časa delovala tudi kmetijska zbornica s podobnim položajem in nalogami kot današnja.

Za predhodnice kmetijskih zbornic lahko štejemo "kmetijske družbe" in podobne poluradne organizacije za pospeševanje umnega kmetovanja, ki so se pod vplivom fiziokratskih naziranj v evropskih državah pojavile konec 18. stoletja. Tako imenovane cesarsko kraljeve kmetijske družbe so dolgo delovale v nekdanjih avstrijskih deželah že pred prvo svetovno vojno. Na Koroškem je bila prva takšna družba ustanovljena že 1764, na Kranjskem 1767 in na Štajerskem 1819 (Vidovič-Miklavčič, 1991).

Kmetijska družba, ustanovljena 1767 v Ljubljani, se je imenovala Društvo za poljedelstvo in koristne umetnosti. Sprva je bila posvetovalni organ Komerčnega konsesa oziroma Deželnega glavarstva in je kot strokovna organizacija za pospeševanje kmetijstva skrbela za širjenje znanja z izdajanjem publikacij in pobudami za ustanavljanje šol (v Ljubljani mehanične, kmetijske in risarske šole ter šol za predenje v Škofji Loki, Ljubljani in Kočevju). Člani kmetijskih družb so bili zemljiški gospodje, državni funkcionarji,

duhovščina, podeželski trgovci in izobraženci, ki jih je zanimalo kmetijstvo, medtem ko so bili preprosti kmetovalci le redke izjeme. Člane je v družbo sprejemal občni zbor na predlog družbinega odbora. Kranjska kmetijska družba je imela 1840 včlanjene le štiri kmete (Valenčič, 1970).

Na pobudo Kranjske kmetijske družbe je bila 1848 ustanovljena Živinozdravniška in podkovska šola, ki je začela delovati 1850. Pouk je bil v slovenskem jeziku. Napredek kmetijske pridelave se je kazal v zmanjšanju zemlje v prahi, vpeljavi novih poljščin, ki so zemljo obnovile po žitnem ciklu, razvoju hlevske živinoreje in načrtnem gojenju njiv (Vidovič-Miklavčič, 1991).

Leta 1787 je Kranjska kmetijska družba nehala delovati. Delo je obnovila 1820. Od srede 19. stoletja je imela slovenski značaj. Poleg letopisa *Annalen* (1822–1849) je izdajala *Kmetijske in rokodelske novice* (1843–1902) in *Naznanila* (1869–1882). Medtem ko so se *Kmetijske in rokodelske novice* vse bolj ukvarjale s politiko, je družba začela izdajati gospodarski polmesečnik *Kmetovalec* (1884–1944) s prilogami (Vidovič-Miklavčič, 1991).

Po prvi svetovni vojni se je delovanje Kranjske kmetijske družbe razširilo na celotno slovensko ozemlje v okviru Kraljevine SHS. Leta 1920 se je družba preimenovala v *Kmetijsko družbo v Ljubljani*. Do 1927 sta v njej delovala dva odseka, in sicer za konjerejo ter za vinarstvo in sadjarstvo, ločeno za bivšo deželo Kranjsko s priključenim delom Koroške in za Štajersko. Naloga družbe je bila predvsem nabava semen in kmetijskih strojev, trgovina s kmetijskimi proizvodi in izdajanje publikacij. Vpliv družbe se je zmanjšal zaradi nazadovanja članstva in bojev med političnimi strankami za vodstvo družbe. Leta 1929 je bila družba razpuščena, vendar še isto leto spet ustanovljena. Leta 1933 je bila preoblikovana v zadrugo z neomejenim jamstvom, 1946 je prenehala delovati (Vidovič-Miklavčič, 1991).

Po dolgotrajnih pripravah je jugoslovanski minister za kmetijstvo in vode Svetozar Stanković sprejel Uredbo o kmetijskih zbornicah, ki jo je Ministrski svet odobril 21. januarja 1937. Istega dne je bila ustanovljena Kmetijska zbornica kot stanovsko zastopstvo

za zaščito in pospeševanje kmetijstva. Kmetijske zbornice so se ustanovljale po banovinah in so imele sedež na sedežu banovine, lahko pa so se med seboj tudi spajale ali ustanovile vsedrjavno zvezo s sedežem v Beogradu (1. in 23. člen Uredbe ..., 1937).

Člani zbornice so bili vsi posestniki kmetijskih in gozdnih posestev, ki so bili zavezani plačevanju davka na dohodek od zemljišč (zemljarine) ter zakupniki, spolovinarji in uživalci kmetijskega ali gozdnega posestva, živinorejci, čebelarji in ribiči, če jim je bila takšna dejavnost glavni poklic in so se sami prijavili pristojni zbornici za zborničnega člana (7. člen Uredbe ..., 1937).

Organ zbornice je bil zbornični svet, ki je bil sestavljen iz voljenih, delegiranih in kooptiranih članov. Voljeni člani so bili izvoljeni po posameznih okrajih; iz vsakega okraja je bil v svet izvoljen en član in namestnik. Delegirane člane so odredile revizijske zveze kmetijskih zadrug, centrale kmetijskih gospodarskih družb, društva agronomov, veterinarjev, gozdarjev in kmetijskih strokovnjakov ter organizacije vodnih zadrug. Delegirani člani so imeli enake pravice kot voljeni. Kooptirani člani so bili strokovnjaki, ki jih je smel povabiti v svet zbornice svet; kooptirani člani so imeli le »posvetovalni« glas, se pravi, pravico do razprave, ne pa tudi odločanja (11. člen Uredbe ..., 1937).

Za svetnika je bil lahko izvoljen vsak član zbornice, ki je bil jugoslovanski državljan, star najmanj 25 let, poslovno sposoben (ni bil v stečaju ali pod skrbništvom), pismen, če ni bil obsojen na določene kazni ali izgubo častnih pravic ter ni bil v navzkrižju interesov, ker bi bil član, upokojeni ali aktivni uslužbenec druge zbornice, državni ali samoupravni uradnik ali uslužbenec, ali bi bil v sporu z zbornico (13. člen Uredbe ..., 1937).

Finančna sredstva zbornice so bili dohodki iz lastnega premoženja, iz prostovoljnih prispevkov in doklade v višini največ 5 % na osnovni davek na dohodek od zemljišč članov. Doklado so pobirale davčne uprave (28. in 29. člen Uredbe ..., 1937).

Kmetijska zbornica Dravske banovine je izvedla več anket o stanju kmetijstva, o posestni in socialni strukturi, razpravljala je o zavarovanju slovenske kmečke posesti v obmejnem pasu, predlagala spremembo Uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, predlagala, koliko naj

Slovenija dobi finančnih sredstev iz fonda za pomoč kmečkemu gospodarstvu. Predlagala je spremembo občinskih taks in trošarin ter spremembo lesnih uzanc pri ljubljanski borzi, predlagala odpis zastarelih in neplačanih prispevkov za nezgodno zavarovanje kmečkih delavcev, razpravljala o problemu znižanja cen pšenice, predlagala kredite za nabavo kmetijskih strojev in predlagala ustanovitev veterinarskih ambulant. Zbornica je razpravljala o problemu sezonskega izseljevanja iz Prekmurja, o problemu Romov, o socialnih problemih kmetijskega prebivalstva in o socialnem zavarovanju kmečkega prebivalstva. Kmetijska zbornica v Ljubljani je imela za pospeševanje kmetijstva 7 strokovnih odborov, in sicer za poljedelstvo, vrtnarstvo in hmeljarstvo; za živinorejo, mlekarstvo, travništvo, pašništvo in melioracije; za vinarstvo in sadjarstvo; za gozdarstvo; za kmetijsko trgovinsko politiko; za pravna finančna in carinska vprašanja; za kmetijsko organizacijo, združništvo, kmetsko zavarovanje in za higieno vasi (Kresal, 2002).

Pod italijansko okupacijo se je Kmetijska zbornica v Ljubljanski pokrajini preoblikovala v Združenje kmetovalcev s 45.000 člani, ki je bilo sestavni del korporacijskega sindikata Pokrajinske zveze delodajalcev, ustanovljene 15. novembra 1941 z Uredbo visokega komisarja. Pod nemško okupacijo članstva kmetijske zbornice niso priznavali, vsi samostojni kmetovalci in njihovi delojemalci ter odrasli družinski člani pa so bili obvezno včlanjeni v prisilnem združenju kmetovalcev deželnega prehranjevalnega urada pri deželskem svetniku. Kmetijska zbornica je bila po osvoboditvi 1945 ukinjena (Kresal, 2002).

Po vojni je bila 1952 ustanovljena KGZ, ki je zastopala interese takratnega družbenega kmetijstva. Ta zbornica je bila 1960 ukinjena. Po letu 1960 je bilo kmetijstvo zastopano v Gospodarski zbornici Slovenije, in sicer družbeno kmetijstvo kot splošno združenje za kmetijstvo, kasneje kot Sekcija za kmetijstvo in Splošno združenje za gozdarstvo. Kmetje so postali člani gospodarske zbornice šele z ustanovitvijo Zadružne zveze Slovenije 1972. Ker pa kmetje niso bili obvezni člani zadružnih organizacij, so bili v zborničnem sistemu v podrejenem položaju (Kuhar, 1999).

V diplomski nalogi želimo opredeliti pravni položaj KGZS kot javnopravne korporacije, uporabnice proračunskih sredstev in ustanoviteljice javnih zavodov. Na podlagi

petnajstletnih izkušenj delovanja KGZS je mogoče primerjati normativno ureditev in njene spremembe z dejanskim položajem in razvojem KGZS v daljšem obdobju. Ob primerjavi KGZS z drugimi organizacijami civilne družbe (društvi, združenji in podobno) in drugimi zbornicami, ki povezujejo gospodarske subjekte, bom v nalogi analizirala prednosti in pomanjkljivosti obstoječe organiziranosti ter ocenila dosedanje delovanje zbornice, na podlagi ugotovitev pa bo mogoče predlagati morebitne spremembe.

2 KMETIJSKO GOZDARSKA ZBORNICA SLOVENIJE KOT PRAVNA OSEBA JAVNEGA PRAVA

Pravna oseba je družbena tvorba, ki ji pravni red priznava pravno sposobnost, to je sposobnost, da ima pravice in dolžnosti, da je oseba oziroma pravni subjekt. Pravna osebnost je sredstvo, s pomočjo katerega posameznik uresničuje cilje, ki presegajo posameznikove sposobnosti (Trstenjak, 2003).

V pravni teoriji razlikujemo pravne osebe zasebnega prava in pravne osebe javnega prava. Pravna oseba zasebnega prava ureja pretežno zasebno pravo, ki temelji na načelu zasebne avtonomije. Pravna oseba javnega prava ureja javno pravo, ki zagotavlja javni interes in je neposredno povezano z uresničevanjem javnih pooblastil organov države in lokalnih skupnosti oziroma drugih nosilcev takšnih pooblastil. V podrobnostih je pravne osebe po tem merilu težko natančno razmejiti, saj tudi pravna oseba zasebnega prava vsaj v določenih aspektih ureja javno pravo (na primer davčni predpisi) (Trstenjak, 2003).

Glavni opredelitveni element za pravne osebe javnega prava je ustanovitveni akt, ki je zakon ali drug oblastni akt. Drugi (pomožni) opredelitveni kriteriji pa so: izvajanje javnih pooblastil in javnih nalog ter uporaba prisilnih sredstev do obveznega članstva (če gre za člansko obliko), vpliv države na upravljanje in tudi drugi. Kljub temu, da se izvajanje javnih pooblastil pogosto opredeljuje kot odločujoč kriterij pri umestitvi določene pravne osebe med pravne osebe javnega prava, pa to ne more biti odločilni kriterij, saj javno pooblastilo lahko dobijo tudi pravne osebe zasebnega prava in fizične osebe (Trstenjak, 2003).

Tako kot v zasebnem tudi v javnem pravu obstajata dve osnovni pojavnosti obliki pravnih oseb, in sicer združenje oziroma skupina oseb ali kot premoženje. Pravne osebe, ki združujejo osebe, se imenujejo korporacije, tiste pa, ki združujejo premoženje, se poimenujejo kot ustanove (Trstenjak, 2003).

Korporacije javnega prava so torej pravne osebe, ki temeljijo na združenju oseb, zato temeljijo na članstvu, ki je bodisi obvezno določeno in neodvisno od volje članov (zbornica) ali pa je z zakonom določen obstoj neke pravne osebe (npr. občine). Pravne osebe javnega prava služijo javnim namenom, izvajajo javne naloge, pogosto so nosilke javnih pooblastil. Financirajo se s članarinami, iz proračunov, taksami in drugimi dajatvami. Cilj pravne osebe javnega prava je vedno uresničevanje javnega interesa, ne pa zasebnih koristi organizacije ali njenih članov. Pravna oseba javnega prava je vedno izpostavljena javnemu nadzoru. Praviloma naj bi pravne osebe javnega prava ustanovljale le država in lokalne skupnosti (Trstenjak, 2003).

Po tem merilu lahko KGZS opredelimo kot pravno osebo javnega prava. Ustanovljena je s posebnim zakonom (ZKGZ, 1999), njeno članstvo je obvezno za vse osebe, bodisi fizične osebe ali posameznike in pravne osebe, ki izpolnjujejo v zakonu določene pogoje. KGZS izvaja posamezna javna pooblastila in je podrejena javnemu nadzoru.

3 MATERIAL IN METODE

Za pripravo diplomske naloge smo uporabili opisno, primerjalno in empirično metodo.

Z opisno metodo smo preučili in opisali pravne podlage za delovanje KGZS ter spremembe zakonodajne ureditve na tem področju. Pri oblikovanju te ureditve ni bil dejaven samo zakonodajni organ – Državni zbor Republike Slovenije, temveč tudi Ustavno sodišče Republike Slovenije. Predpisi o KGZS se namreč z določbami o obveznem članstvu nanašajo na področje ustavne pravice do svobodnega združevanja in volilne pravice, iz članstva pa izhaja tudi obveznost plačevanja prispevka zbornici. Tako je Ustavno sodišče Republike Slovenije presojalo tudi ureditev volilne pravice v okviru KGZS, pa tudi naloge in financiranje zbornice z obveznimi prispevki članov.

Pravni viri KGZS poleg zakonodajnih in ustavno sodnih odločb vključujejo tudi avtonomne pravne vire – statut, druge splošne in posamične akte, ki jih zbornica sprejema v okviru zakonskih pooblastil. V zvezi s tem smo raziskali, katera vprašanja sme zbornica sama urejati in kako daleč pri urejanju teh vprašanj glede obveznega članstva in finančne prispevke sega zbornična avtonomija.

Na podlagi primerjalne metode smo vzporejali organiziranost KGZS s primerljivimi zborničnimi sistemi v Sloveniji in nekaterih državah članicah Evropske unije. Primerjalna metoda odgovarja na vprašanja, koliko zbornična organiziranost v kmetijstvu odstopa od splošne zbornične organiziranosti na področju gospodarstva, ali se kmetijske zbornice posebej organizirajo poleg drugih panožnih ali splošnih gospodarskih, industrijskih ali trgovinskih zbornic, ali kmetijske zbornice sploh delujejo v posameznih državah, kakšno je njihovo poslanstvo, ali imajo obvezno ali prostovoljno članstvo, kako je zagotovljeno njihovo financiranje.

Z empirično metodo smo proučili dejansko organiziranost KGZS, njeno delovanje ter ocenili učinkovitost KGZS glede na pravno določene naloge in cilje. Na ta način smo analizirali skladnost dejanske organiziranosti in delovanja s pravnimi pravili, ki urejajo KGZS, in pripravili nekatere predloge za spremembe veljavnih predpisov.

4 PRAVNI VIRI

Glavna pravna akta, ki urejata delovanje KGZS, sta ZKGZ (ZKGZ-NPB, 2014) in Statut Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (Statut KGZS-UPB2, 2012).

4.1 ZAKON O KMETIJSKO GOZDARSKI ZBORNICI SLOVENIJE

Prve zamisli o ponovni ustanovitvi kmetijsko gozdarske zbornice so se pojavile še pred osamosvojitvijo Slovenije 1991, vendar je do sprejetja zakona minilo skoraj desetletje.

Ideje in zahteva po ustanovitvi današnje KGZ kot institucije, ki naj bi zastopala interese celotnega kmetijstva, izhajajo že iz 1988 – od nastanka Slovenske kmečke zveze. Priprave na zakon, ki bi ustanovil Kmetijsko gozdarsko zbornico, so se začele že 1990 (Kuhar, 1999).

Po osamosvojitvi Slovenije je bil prvi predlog Zakona o kmetijsko gozdarski zbornici v Državni zbor Republike Slovenije vložen 1994. Kljub temu, da sta bili pred tem po zelo podobnem sistemu že ustanovljeni tako Gospodarska zbornica Slovenije kot Obrtna zbornica Slovenije, je bil Predlog zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije 1994 v Državnem zboru Republike Slovenije deležen velikega nasprotovanja (Kuhar, 1999).

Zaradi številnih pripomb in amandmajev je bil zakon umaknjen iz nadaljnje obravnave. Glavni razlog sta bila preobširnost in previsoka stopnja institucionaliziranosti z regijskimi zbornicami in državno zbornično organizacijo. Tako je predlog predvidel ustanovitev sedmih območnih kmetijsko gozdarskih zbornic, ki bi bile samostojne pravne osebe s sedežem v Celju, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novem mestu in Novi Gorici, poleg tega pa še ustanovitev Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije za območje vse države s sedežem v Ljubljani (Kuhar, 1997).

Nov predlog zakona, ki je predvidel samo eno zbornico na ravni države z območnimi enotami in izpostavami, pa je bil v Državni zbor Republike Slovenije vložen 1997 in je bil

v primerjavi s tistim iz leta 1994 bistveno skrajšan - s 119 členov na 46 členov (Kuhar, 1999).

Po predlogu naj bi bil organiziran enoten zbornični sistem za celotno Slovenijo z državno zbornico kot pravno osebo s sedežem v Ljubljani in 7 regijskimi (območnimi) zborničnimi enotami, ki ne bi bile pravne osebe in bi imele sedeže na sedanjih območnih kmetijskih zavodih. Na območjih upravnih enot naj bi bile organizirane in naj bi delovale izpostave regijskih enot, ki bi bile organizirane povsem neprofesionalno z namenom čim bolj približati delovanje zbornice kmetom in lastnikom zemljišč ob upoštevanju njihovih predlogov in želja. Na KGZS naj bi se preneslo tudi del gozdarske javne službe, ki se ukvarja s svetovanjem (Kuhar, 1997).

Že v prvem branju je bilo k predlogu zakona posredovanih 15 amandmajev, v drugem branju pa celo več kot 80 (v povprečju skoraj dva na en člen), v tretjem branju pa okrog 40 amandmajev (ZKGZ, 2014).

Največ razprave v Državnem zboru Republike Slovenije je zadevalo določbe, ki so urejale obvezno članstvo. Obvezni člani naj bi bile vse osebe, ki so bile lastnice najmanj 1,5 ha kmetijskega zemljišča oziroma zemljišč, katerih skupni katastrski dohodek znaša najmanj 20.000 takratnih tolarjev. Razprave so pritegovale tudi določbe o prenosu ustanoviteljskih pravic in sredstev javnih kmetijskih zavodov na zbornico (Kuhar, 1999).

ZKGZ je bil sprejet 20. maja 1999, veljati pa je začel 16. junija 1999. ZKGZ je po poglavjih uredil organiziranost in delovanje KGZS po vzoru avstrijsko-koroške kmetijske zbornice. Zakon pa je bil v parlamentarnem postopku deležen velikega števila amandmajev in je bil po mnenju predlagateljev sprejet v zelo okrnjeni obliki. Tako novoustanovljena KGZS ni pokrivala celotnega interesnega področja kmetijstva in gozdarstva, saj v zbornico ni bilo vključenega lovstva, gozdarskih izvajalskih organizacij in kmetijskega šolstva. Prav tako so primerjave pristojnosti med Gospodarsko zbornico Slovenije in Obrtno zbornico Slovenije na eni strani ter KGZS na drugi strani pokazale, da sta imeli prvi dve bistveno večje pristojnosti kot KGZS (Kuhar, 1999).

Gospodarska zbornica Slovenije je tako v času ustanovitve KGZS imela vrsto javnih pooblastil na področju ekonomskih odnosov s tujino pri izdajanju raznih potrdil o poreklu blaga, pri dodeljevanju kontingentov, izdajanju ATA carnetov, potrdil, da se blago v Sloveniji ne proizvaja, overovitev mednarodnih pogodb, potrdil o začasnem uvozu blaga, izdajanju soglasij o začasnem uvozu oz. izvozu blaga brez plačila takse itd. Prav tako je imela pooblastila na področju poklicnega izobraževanja in še številna druga javna pooblastila. Obrtna zbornica Slovenije je bila v času ustanovitve KGZS zadolžena za izvajanje poklicnega izobraževanja za področje obrti, za izdajo obrtnih dovoljenj ter organiziranje pomočniških in mojstrskih izpitov. Vodila je obrtni register, v katerega je vpisovala vse fizične in pravne osebe, ki opravljajo obrtno dejavnost itd. (Kuhar, 1999).

Ne glede na težave ob sprejemanju se je z ZKGZ ustanovila KGZS kot pravna oseba javnega prava z obveznim članstvom.

ZKGZ po poglavjih ureja:

1. položaj in delovno področje KGZS (v tem poglavju zakon določa cilje in namen ustanovitve KGZS, pojem kmetijstva in gozdarstva po tem zakonu, delovno področje KGZS, organizacijske enote, vsebino Statuta KGZS, ki temeljno ureja razmerje med KGZS in upravnimi organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil);
2. članstvo KGZS (v tem poglavju zakon razvršča članstvo v prvo in drugo volilno skupino in ureja možnost prostovoljnega članstva);
3. organe in delovanje KGZS (v tem poglavju so določeni obvezni organi KGZS, njihova sestava in pristojnosti);
4. financiranje KGZS (zakon v tem poglavju določa prihodke KGZS, zlasti višino in način odmerjanja zborničnega prispevka);
5. volitve v Svet KGZS, kjer določa sistem volitev v Svet KGZS;
6. prehodne in končne določbe (po teh določbah je priprave za začetek dela zbornice vodilo ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, zakon pa je določil tudi rok za razpis prvih volitev v Svet KGZS in začasne stopnje zborničnega prispevka, hkrati pa je bilo določeno, da z dnem uveljavitve ZKGZ Republika Slovenija postane lastnica

premoženja, sredstev in obveznosti v kmetijskih zavodih in da KGZS v šestih mesecih po konstituiranju nad njimi prevzame ustanoviteljske pravice).

V skladu z ZKGZ je z dnem konstituiranja zbornice prenehala delovati Uprava Republike Slovenije za pospeševanje kmetijstva kot organ v sestavi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Delavci te uprave so z istim dnem postali delavci zbornice. Zbornica je prevzela tudi pristojnosti in naloge ter arhive in premoženje, s katerim je upravljala Uprava Republike Slovenije za pospeševanje kmetijstva (45. člen ZKGZ-NPB6, 2014).

Na podlagi ZKGZ so leta 2000 člani zbornice prvič izvolili Svet KGZS. Na konstitutivni seji Sveta KGZS 12. maja 2000 je KGZS tudi uradno začela z delovanjem. (Zapisnik..., 2000). Decembra 2000 so bile opravljene še prve volitve v svete območnih enot in odbore izpostav območnih enot (Sklep o razpisu ..., 2000).

ZKGZ je bil v svoji trinajstletni zgodovini že nekajkrat spremenjen, še več pa je bilo poskusov njegove spremembe, ki pa niso bili uspešni. Nekaj zakonskih sprememb so zahtevale tudi odločbe, s katerimi je Ustavno sodišče Republike Slovenije na pobudo različnih oseb ugotovilo neskladnost posameznih rešitev z Ustavo Republike Slovenije, kar bo podrobneje obrazloženo in analizirano v nadaljevanju.

Prva novela ZKGZ-A (2004) je na podlagi dveh odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije razmejila naloge zbornice, ki se financirajo iz članskega prispevka, od drugih nalog, ter dopolnila organiziranost zbornice po območnih enotah, določila sorazmerno zastopnost članov iz območnih enot v svetu zbornice, uvedla večinski in proporcionalni sistem volitev ter dopolnila ureditev zborničnih prispevkov.

Določbe o članstvu je pomembno spremenila druga novela ZKGZ-B (2008), ki je bila sprejeta 2008, tik pred tretjimi obveznimi volitvami v organe KGZS. Druga novela ZKGZ-B je 2008 prinesla naslednje bistvene spremembe: spodnja meja katastrskega dohodka kot merilo za obvezno članstvo v KGZS se je z 82,92 evra zvišala na 167 evrov, kar je pomenilo, da se je prag za članstvo v KGZS zvišal za 100 %.

Število obveznih članov – fizičnih oseb v KGZS se je zmanjšalo za 35,8 %, in sicer s 171.903 na 112.477 (KGZS, 2008b).

Zaradi novonastalih občin so bili dopolnjeni sezname občin, ki sodijo v posamezno območno enoto. Možnost prostovoljnega članstva se je razširila tudi na tujce; sestava sveta iz skupine pravnih oseb se je zmanjšala za polovico (s 26 na 13), kar je pomenilo, da so pravne osebe v vsaki območni enoti v Svet KGZS volile po enega predstavnika (namesto dotedanjih dveh). Na novo je bilo določeno, da zbornica lahko samostojno pobira, odmerja in izterjuje zbornični prispevek (ZKGZ-B, 2008).

S prehodnimi določbami ZKGZ-B (2008) je bil razveljavljen že objavljen razpis volitev, ki ga je KGZS objavila v Uradnem listu RS 4. marca 2008. Druga novela je predpisala, da mora KGZS v štirih mesecih po uveljavitvi zakona (ZKGZ-B je začel veljati 17. marca 2008) izvesti volitve po spremenjenem zakonu, do takrat pa se je podaljšal mandat obstoječim organom.

Ustavno sodišče RS je januarja 2009 v zvezi s pobudo za oceno ustavnosti četrtega odstavka 12. člena ZKGZ (1999), ki je določil, da mandatna doba članov organov Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije traja štiri leta in da so člani KGZS lahko po izteku enega mandata ponovno voljeni oziroma imenovani, vendar le še za naslednji mandat, izdalo odločbo, da omejitev ponovne izvoljivosti na samo še en mandat ni v skladu z Ustavo Republike Slovenije in je zato v četrtem odstavku 12. člena ZKGZ razveljavilo besedilo »vendar le še za naslednji mandat« (Odločba o delni ..., 2009).

4.1.1 Statut Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Najvišji avtonomni akt zbornice je njen statut, ki ga sprejme svet kot najvišji organ zbornice. Zakon samo primeroma določa vsebino statuta z zahtevo, da mora statut urejati »zlasti«: ime in sedež; namen in naloge; način izvajanja javnih pooblastil; način včlanjevanja in prenehanja članstva; pravice, obveznosti in odgovornosti članov; način zastopanja članov; podrobnejšo notranjo organizacijo, sedeže območnih enot in njihove izpostave; organe zbornice in območnih enot ter število njihovih članov, sestavo, naloge in

pooblastila, mandatno dobo ter možnost ponovne izvolitve oziroma imenovanja; način volitev članov sveta zbornice in območnih enot, način volitev oziroma imenovanja članov organov; naloge in pooblastila direktorja zborničnega urada in vodje območne enote ter imenovanja in razrešitve vodilnih delavcev; pravice in dolžnosti članov ter organov; zastopanje zbornice; način opravljanja nadzorstva nad finančnim poslovanjem; razpolaganje s premoženjem; odnos do pravnih oseb, katerih ustanoviteljica je; način urejanja pravic in dolžnosti delavcev zbornice; osnove za plače delavcev zbornice; druge splošne akte zbornice (6. člen ZKGZ-NPB6, 2014).

Po zakonu (ZKGZ-NPB6, 2014) statut (Statut KGZS-UPB2, 2012) lahko ureja tudi nekatera vprašanja, ki v zakonu niso izrecno urejena. Statut lahko določi druge naloge sveta zbornice poleg tistih, ki jih določa zakon (enajsta alineja iz drugega odstavka 13. člena), statut po zakonu (drugi odstavek 16. člena) določi število strokovnjakov, ki ne sme biti večje od ene tretjine vseh članov upravnega odbora, ki jih svet izvoli v upravni odbor zbornice. Po zakonu (prvi odstavek 17. člena) so predmet statuta pooblastila predsednika zbornice, ki se lahko prenesejo na direktorja oziroma druge pooblaščenca. V materijo statuta sodijo tudi ukrepi, ki jih častno razsodišče lahko izreka kršilcem statuta, splošnih aktov in sklepov organov zbornice po zakonu (četrti odstavek 19. člena). Statut po zakonu (37. člen) določa tudi podrobnosti v zvezi s postopkom kandidiranja, glasovanjem in ugotavljanjem izida glasovanja pri volitvah v organe zbornice.

Za veljavnost določil statuta, ki se nanašajo na izvajanje javnih pooblastil, ZKGZ predpisuje še poseben dodatni pogoj: k tem določilom mora dati soglasje Vlada Republike Slovenije (drugi odstavek 6. člena ZKGZ-NPB6, 2014).

4.2 ČLANSTVO, VLOGA IN NALOGE KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE

4.2.1 Članstvo

KGZS je pravna oseba tipa korporacije, ker temelji na članstvu, ki je ob predpisanih pogojih za posamezne fizične in pravne osebe obvezno, za druge pa prostovoljno.

KGZS je nevladna stanovska organizacija fizičnih in pravnih oseb v Republiki Sloveniji, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, gozdarstvom in ribištvom. V povezavi s članstvom je določen tudi namen zbornice. Njena osrednja naloga je varovati in zastopati njihove interese, jim svetovati in pospeševati gospodarno in okolju prijazno kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo.

Članstvo v KGZS, kot pravni osebi javnega prava, je obvezno za fizične in pravne osebe, ki izpolnjujejo zakonsko določene pogoje.

Obvezni in prostovoljni člani zbornice se »zaradi sorazmernega zastopstva interesov« razvrščajo v dve volilni skupini: prva zajema fizične osebe, druga skupina pravne osebe (8. člen ZKGGZ-NPB6, 2014).

Delitev zborničnega članstva v dve skupini je potrebna zaradi sorazmerne zastopanosti dveh tipov kmetijskih gospodarstev, ki opredeljujeta bipolarno strukturo kmetijstva, značilno za Slovenijo, pa tudi druge države EU.

Tako, na primer, družinske kmetije v Sloveniji upravljajo kar 94 %, v Evropski uniji pa 69 % vseh kmetijskih površin v uporabi. Tudi v Evropski uniji med kmetijskimi gospodarstvi prevladujejo družinske kmetije (97 %). Značilno za družinske kmetije je, da večinoma niso organizirane kot pravne osebe, njihovi nosilci so posamezniki, fizične osebe, ki se niso dolžni prijaviti kot podjetniki ali gospodarske družbe, povprečna velikost kmetij je manjša, po drugi strani pa so bolj številčne. Kmetijska gospodarstva, katerih nosilci so pravne osebe (v statističnih publikacijah nekoliko zastarelo in netočno poimenovane kot »podjetja«), pa imajo bistveno večjo povprečno velikost (v EU, na primer, 152 hektarov) kot družinske kmetije (povprečna družinska kmetija v EU meri 10 hektarov) (Stele in Žaucer, 2013).

Med fizičnimi osebami so po 9. členu (ZKGGZ-NPB6, 2014) obvezni člani zbornice:

- osebe, ki kot lastniki, zakupniki, uživalci, imetniki pravice uporabe ali uporabniki kmetijskih zemljišč in gozdov na območju Republike Slovenije za svoj račun opravljajo kmetijsko oziroma gozdarsko dejavnost in katastrski dohodek teh kmetijskih

in gozdnih zemljišč dosega zakonsko določeno mejo; (ta meja je bila ob ustanovitvi KGZS leta 2000 določena v znesku takratnih 20.000 tolarjev (83,45 evra), od novele ZKGZ (2008) pa je določena na ravni 167 evrov. ZKGZ določa, da se ta znesek valorizira v skladu s splošnimi predpisi o ugotavljanju katastrskega dohodka);

- osebe, ki opravljajo kmetijsko, gozdarsko ali ribiško dejavnost in so se prijavile kot samostojni podjetniki posamezniki;
- osebe, ki kot lastniki, zakupniki ali uporabniki kmetijskega ali gozdarskega obrata za svoj račun opravljajo kmetijsko, gozdarsko oziroma ribiško dejavnost kot svoj edini ali glavni poklic, nimajo katastrskega dohodka, so pa zavezanci za davek od dohodkov iz dejavnosti in ne izpolnjujejo kriterijev za članstvo iz prve in druge alinee;
- osebe, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovane kot kmetje.

Katastrski dohodek se je od leta 2000 trikrat valoriziral, in sicer 2003 pozitivno za 6 %, 2005 negativno za 14,99 % in 2010 negativno za kar 36 %. Glede na zadnjo valorizacijo znesek katastrskega dohodka, ki pomeni obvezno članstvo v KGZS, za leto 2014 znaša 106,88 evra (KGZS, 2014).

Katastrski dohodek je pavšalna ocena možnega tržnega dohodka od dejavnosti kmetijstva in gozdarstva na kmetijskih in gozdnih zemljiščih, ki bi ga bilo mogoče doseči s povprečno krajevno običajno vrsto in ravnijo pridelave na kmetijskih in gozdnih zemljiščih v Republiki Sloveniji za namene izvajanja kmetijske oziroma gozdarske dejavnosti (1. točka 2. člena Zakona o ugotavljanju katastrskega dohodka, ZUKD-1, 2011). ZUKD-1 natančno predpisuje, kateri dohodki se všttevajo v katastrski dohodek.

Fizične osebe, ki opravljajo kmetijsko, gozdarsko oziroma ribiško dejavnost in ne izpolnjujejo pogojev za obvezno članstvo, so na lastno zahtevo lahko sprejete v članstvo zbornice (9. člen ZKGZ-NPB6, 2014).

Izmed pravnih oseb so po 10. členu zakona (ZKGZ-NPB6, 2014) članice tiste:

- ki so lastnice kmetijskih zemljišč oziroma gozdov na območju Republike Slovenije razen oseb javnega prava ali

- ki se ukvarjajo pretežno s kmetijsko, gozdarsko ali ribiško dejavnostjo, kot je naštet v 3. členu tega zakona, ne glede na pravno obliko.

Pravne osebe, ki ne izpolnjujejo pogojev za obvezno članstvo, so v skladu z drugim odstavkom 10. člena zakona (ZKGGZ-NPB6, 2014) na lastno zahtevo lahko sprejete v članstvo zbornice, če je njihov predmet poslovanja povezan s kmetijstvom, gozdarstvom ali ribištvo.

Po podatkih za odmero zborničnega prispevka 2013, ki je bila izvedena 2014, je imela KGZS 90.348 članov fizičnih oseb in 1.275 članov pravnih oseb. Oba podatka se nanašata na odmero zborničnega prispevka 2013, ki je bila izvedena 2014. KGZS ima tudi prostovoljne člane. Iz podatkov odmere zborničnega prispevka za leto 2013 je bila struktura članov KGZS naslednja: 1.275 pravnih oseb, od tega 1.002 na podlagi lastništva kmetijskih zemljišč ali gozdov, 196 po dejavnosti in 62 takih, ki so izpolnjevali oba pogoja, 15 pravnih oseb je bilo prostovoljnih članic in 90.348 fizičnih oseb, od tega 469 samostojnih podjetnikov posameznikov in nosilcev dopolnilnih dejavnosti, 85.084 na podlagi lastništva kmetijskih zemljišč ali gozdov, 4.642 na podlagi kmečkega zavarovanja in 153 prostovoljnih članov (KGZS, 2014c).

4.2.2 Naloge Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Temeljno poslanstvo KGZS oziroma cilji, zaradi katerih je bila ustanovljena KGZS, so določeni v 1. členu (ZKGGZ-NPB6, 2014):

- varovanje in zastopanje interesov kmetijstva, gozdarstva in ribištva;
- svetovanje posameznikom in pravnim osebam, ki opravljajo kmetijsko, gozdarsko in ribiško dejavnost;
- pospeševanje gospodarnega in okolju prijaznega kmetovanja, gozdarstva in ribištva.

Naloge KGZS natančneje določa 4. člen tega zakona, ki v prvem odstavku opredeljuje naloge, ki se financirajo iz zbranega zborničnega prispevka. Ta člen je bil noveliran s

spremembo ZKGZ (2004), in sicer potem, ko je Ustavno sodišče RS odločilo, da je ZKGZ v neskladju z Ustavo Republike Slovenije, ker ne določa meril za določitev višine zborničnega prispevka (Odločba o ugotovitvi ..., 2003). Ker ima zbornični prispevek značaj javne dajatve, mora biti v zakonu določeno vsaj, kakšen obseg dejavnosti KGZS se financira s članarino.

Po sprejetju odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije je bilo v prvi noveli (ZKGZ-A, 2004) določeno, da KGZS opravlja naslednje naloge, ki se financirajo iz zbranega zborničnega prispevka:

- obravnava problematiko kmetijstva, gozdarstva in ribištva ter predlaga ukrepe za njihov skladen razvoj;
- za svoje člane opravlja splošno strokovno svetovanje in splošno strokovno pomoč na področju kmetijstva, gozdarstva in ribištva;
- usklajuje skupne in posamične interese članov ter zastopa interese članov in interese kmetijstva, gozdarstva in ribištva pred državnimi organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil;
- spodbuja, organizira in koordinira ukrepe za izboljšanje delovnih pogojev v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu;
- oblikuje stališča in predlaga ukrepe za izboljšanje socialnih razmer v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu;
- sodeluje z zbornicami in ostalimi sorodnimi kmetijskimi, gozdarskimi in ribiškimi organizacijami doma in v tujini;
- sodeluje z izobraževalnimi, raziskovalnimi in znanstvenimi ustanovami za razvoj kmetijstva, gozdarstva in ribištva;
- organizira in se udeležuje sejmov in drugih prireditev na področju kmetijske, gozdarske in ribiške dejavnosti;
- daje strokovna mnenja v postopkih sprejemanja predpisov in drugih dokumentov s področja kmetijstva, gozdarstva in ribištva;
- spremlja in opozarja na posledice učinkovanja predpisov Državnega zbora Republike Slovenije, Vlade Republike Slovenije, ministrstev, lokalnih skupnosti in predpisov Evropske unije na kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo;

- obvešča člane o svojih aktivnostih;
- vodi evidenco članov in razvija informacijski sistem;
- podeljuje priznanja za uspešno delo.

ZKGZ v nadaljevanju v drugem, tretjem in četrtem odstavku 4. člena (ZKGZ-NPB6, 2014) določa, da KGZS izvaja naloge javnih služb na področju kmetijstva in druge naloge na način in pod pogoji, ki jih določa zakon, in da izvršuje javna pooblastila, določena z zakoni. Listine, ki jih izdaja zbornica pri izvrševanju javnih pooblastil, so javne listine. Prav tako daje ZKGZ zbornici možnost, da lahko opravlja tudi druge dejavnosti, povezane s kmetijstvom, gozdarstvom in ribištvo, iz katerih pridobiva dohodek.

V praksi se zakonsko določene naloge odražajo zlasti kot:

- zastopanje interesov članstva v zakonodajnih postopkih;
- zagotavljanje brezplačnega pravnega in ekonomskega svetovanja v kmetijstvu in gozdarstvu;
- informiranje članov in širše javnosti o aktualnih dogodkih v kmetijstvu in gozdarstvu (brezplačno glasilo "Zelena Dežela", tiskovne konference);
- promocija podeželja, kmetijstva, gozdarstva in ribištva (udeležba na sejnih in razstavah, organizacija okroglih miz, kongresov, dogodkov) ter koordinacija javnih služb kmetijskega svetovanja in službe za kontrolo in selekcijo v živinoreji.

4.2.3 Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije kot ustanoviteljica javnih kmetijsko gozdarskih zavodov

KGZS je v skladu z ZKGZ v šestih mesecih po konstituiranju prevzela ustanoviteljske pravice nad kmetijskimi zavodi in centri ter jih organizirala kot javne kmetijsko gozdarske zavode. V tem času je Vlada RS odločila o prenosu in pogojih prenosa sredstev, premoženja in obveznosti v last KGZS, ki jih je kasneje KGZS prenesla v upravljanje na novo nastale zavode. Prav tako je KGZS uskladila njihove ustanovne akte z ZKGZ.

Temeljne pravice ustanovitelja do zavoda ureja Zakon o zavodih (ZZ-NPB, 2015). Po tem zakonu ima ustanovitelj do zavoda naslednje pravice:

- ustanovitelj sprejme akt o ustanovitvi zavoda, ki vsebuje najpomembnejše statusne določbe o zavodu (8. in 11. člen);
- zavod lahko spremeni ime, sedež ali dejavnost le s soglasjem ustanovitelja (17. in 20. člen);
- svet zavoda sestavljajo predstavniki ustanovitelja, predstavniki delavcev zavoda ter predstavniki uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti (drugi odstavek 29. člena);
- ustanovitelj imenuje in razrešuje direktorja zavoda, če ni z zakonom ali aktom o ustanovitvi za to pooblaščen svet zavoda, če pa je za imenovanje in razrešitev direktorja javnega zavoda pooblaščen svet zavoda, daje k imenovanju in razrešitvi soglasje ustanovitelj, če z zakonom ni drugače določeno (prvi in drugi odstavek 32. člena);
- statut ali pravila zavoda sprejme svet s soglasjem ustanovitelja (46. člen);
- ustanovitelj je odgovoren za obveznosti zavoda, če ni z zakonom ali aktom o ustanovitvi drugače določeno (49. člen);
- ustanovitelj odloča o statusnih spremembah in prenehanju zavoda (51. in 54. člen).

Kmetijsko gozdarski zavodi, ki so danes organizirani kot javni zavodi s sedeži v Celju, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in Ptuj, so pravni nasledniki naslednjih zavodov: Živinorejsko veterinarskega zavoda za Pomurje, Murska Sobota, Obdravskega zavoda za veterinarstvo in živinorejo Ptuj, Kmetijskega zavoda Maribor, Zavoda za živinorejo in veterinarstvo Celje, Kmetijskega zavoda Ljubljana, Živinorejsko veterinarskega zavoda Kranj, Kmetijsko veterinarskega zavoda Nova Gorica in Kmetijskega zavoda Novo mesto ter naslednjih centrov: Seleksijsko trsničarskega središča Ivanjkovci, Poskusne sadjarske postaje Gačnik in Seleksijsko trsničarskega središča Vrhopolje pri Vipavi.

KGZS kot ustanoviteljica kmetijsko gozdarskih zavodov izvaja naslednje ustanoviteljske pravice:

- organizira celovito, nemoteno in strokovno izvajanje javnih služb;
- daje soglasje k statutom kmetijsko gozdarskih zavodov;

- daje soglasje k programom dela kmetijsko gozdarskih zavodov;
- daje soglasje k ustanovitvi gospodarskih družb, katerih ustanovitelj je zavod;
- odloča o spremembi dejavnosti kmetijsko gozdarskega zavoda;
- odloča o spremembi imena kmetijsko gozdarskega zavoda;
- daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest;
- daje soglasje k imenovanju direktorja kmetijsko gozdarskega zavoda;
- imenuje tri člane sveta zavoda kot predstavnike ustanovitelja;
- imenuje tri člane sveta zavoda kot predstavnike uporabnikov javnih storitev;
- daje soglasje k zaposlovanju strokovnjakov;
- iz sredstev državnega proračuna zagotavlja sredstva za delovanje kmetijsko gozdarskih zavodov v delu, ki zagotavlja izvajanje javnih služb (tretji odstavek 80. člena Statuta KGZS-UPB2, 2012).

KGZS je tudi soustanoviteljica drugih pravnih oseb. Skupaj z Gospodarskim interesnim združenjem gozdarstva je KGZS 2004 ustanovila Zavod za certifikacijo gozdov.

Ustanovljen je kot nacionalno upravno telo z namenom promocije trajnostnega gospodarjenja z gozdovi po zahtevah Programa za potrjevanje certifikacije gozdov (Programme for the Endorsement of Forest Certification, skrajšano PEFC). Zavod bo v skladu z navodili Sveta PEFC podeljeval pravico do uporabe logotipa PEFC. Zavod za certifikacijo gozdov je nacionalni zastopnik za PEFC v Republiki Sloveniji (1. člen Statuta Zavoda za certifikacijo gozdov, 2014).

Organiziran je kot zaseben neprofiten zavod v skladu z ZZ (2015). Zavod za certifikacijo gozdov razvija, sprejema in vzdržuje slovensko PEFC certifikacijsko shemo, ki jo je Svet PEFC potrdil 2007 (Dejavnost Zavoda ..., 2015). Leta 2013 sta bila podeljena dva certifikata individualnima pristopnikoma k certifikaciji gozdov PEFC, KGZS pa je dobila certifikat za trajnostno gospodarjenje z gozdovi kot regijski predstavnik (Za večjo konkurenčnost ..., 2013).

KGZS je 2005 skupaj z desetimi drugimi soustanovitelji ustanovila tudi Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu Maribor (Inštitut KON-CERT Maribor).

Inštitut KON-CERT je zavod, ustanovljen z namenom:

- izvajanja kontrole in certifikacije pridelave in predelave kmetijskih pridelkov in živil;
- kontrole in certifikacije gozdov ter nadzora izvora lesa v produkcijski verigi;
- kontrole na drugih področjih znotraj kmetijske pridelave in predelave (predvsem živinoreje) (4. člen Akta o ustanovitvi zavoda ..., 2005).

Zavod opravlja kontrolo na drugih področjih kmetijske pridelave in predelave ter izvaja raziskave, izobraževanja, založništvo in ostale strokovne naloge v kmetijstvu in gozdarstvu.

4.2.4 Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije kot izvajalka javnih pooblastil

ZKGZ (2014) v tretjem odstavku 4. člena določa, da zbornica izvršuje javna pooblastila, določena z zakoni, in da so listine, ki jih izdaja zbornica, javne listine.

Statut KGZS (2012) v 6. členu natančneje določa, da zbornica izvaja javna pooblastila v skladu z ZKGZ, drugimi zakoni in predpisi in da zbornični urad izvaja javna pooblastila v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek. Po statutu je za vodenje upravnega postopka in odločanje v upravnih zadevah pooblaščen direktor zborničnega urada in osebe, ki jih pooblasti direktor zborničnega urada, in ki izpolnjujejo predpisane pogoje.

Pri izvrševanju javnih pooblastil KGZS izdaja javne listine ter daje pripombe in predloge na zakone, podzakonske akte, proračun, izobraževalne programe in druge javne dokumente, ki se dotikajo področij kmetijstva, gozdarstva in ribištva.

KGZS kot nosilko javnih pooblastil so upravni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil v skladu s 7. členom zakona (ZKGZ-NPB6, 2014) dolžni seznaniti s

predlaganimi ukrepi, ki jih nameravajo sprejeti, če ti ukrepi zadevajo kmetijstvo, gozdarstvo ali ribištvo in od KGZS zahtevajo, da jim v primernem roku sporoči svoje mnenje. Prav tako so v zadevah, ki spadajo v delovno področje zbornice, dolžni dajati podatke in pojasnila, v drugih zadevah pa vzpostaviti ustrezno sodelovanje.

KGZS je pridobila javna pooblastila na podlagi Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (ZNPk, 2007) in Pravilnika o vodenju registra izvajalcev postopkov za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij (Pravilnik o vodenju ..., 2001).

4.2.4.1 Nacionalne poklicne kvalifikacije

Po ZNPk (2007) lahko postopke za preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij med drugim izvajajo tudi zbornice, če izpolnjujejo materialne in kadrovske pogoje, določene s katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti. Izvajalce teh programov se vpiše v register pri Državnem izpitnem centru, katerega postopek vpisa in način vodenja določi minister za delo, družino in socialne zadeve (10. člen).

Pravilnik o vodenju registra izvajalcev postopkov za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij (2001) določa postopek, po katerem lahko zbornica pridobi javno pooblastilo za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Gre za upravni postopek, ki se začne z vložitvijo predloga za vpis v register izvajalcev postopkov za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Predlog se vloži na posebnem obrazcu, ki je sestavni del pravilnika.

KGZS sta bili izdani dve odločbi o vpisu v register izvajalcev postopkov za preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij, in sicer prva odločba iz leta 2002 (Odločba ..., 2002), v kateri je bilo ugotovljeno, da KGZS izpolnjuje pogoje za izvajanje postopkov za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij za poklicne kvalifikacije: predelovalec in predelovalka mleka, predelovalec in predelovalka mesa, predelovalec in predelovalka sadja, izdelovalec in izdelovalka kruhov iz krušne peči ter izdelovalec in izdelovalka potic iz krušne peči. V drugi odločbi iz leta 2005 (Odločba ..., 2005) pa je bilo

ugotovljeno, da KGZS izpolnjuje pogoje za izvajanje postopkov za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij za poklicne kvalifikacije: poljedelec in poljedelka, živinorejec in živinorejka, sadjar in sadjarka, vinogradnik in vinogradnica ter zelenjadar in zelenjadarica. Na podlagi izdanih odločb je bila KGZS vpisana v register izvajalcev postopkov za preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij pri Državnem izpitnem centru.

KGZS je tako izvajalka programov preverjanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij na podlagi javnega pooblastila, ki ji je bilo podeljeno v ta namen. Nadzor nad izvajanjem javnega pooblastila preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij opravlja ministrstvo, pristojno po dejavnosti, torej Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (7. člen ZKGGZ-NPB6, 2014).

4.2.4.2 Mojstrske kmetije

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju s KGZS predlaga in daje pobude za različne oblike izobraževanja in usposabljanja za potrebe kmetijstva, živilstva in podeželja ter sofinancira vzpostavitev ugodnih razmer za izvajanje izobraževanja in usposabljanja.

V skladu z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI-1, 2006) KGZS kot ena izmed socialnih partneric v sodelovanju s pristojnimi ministrstvi izvaja naloge v zvezi s poklicnim in strokovnim izobraževanjem. Zakon ureja tudi izpopolnjevanje po pridobljeni izobrazbi ter usposabljanje, ki ni urejeno s področji nacionalnih poklicnih kvalifikacij.

Zakon o kmetijstvu v 130. členu (ZKme-1, 2008) določa mojstrsko kmetijo kot sodobno tehnološko urejeno kmetijo, ki je usposobljena za uvajanje novih tehnologij pridelave, priraje, predelave kmetijskih pridelkov in izdelkov in kmetijskih storitev, izvajanje demonstracijskih poskusov in ogledov ter testiranja in prikazov tehnologij in opreme v kmetijstvu. Vsaj en član kmetije mora imeti opravljen mojstrski izpit. Kmetiji naziv »mojstrska kmetija« podeli minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano z odločbo.

33. člen ZPSI (2006) določa, da se dijak kmetijske šole praktično usposablja z delom na kmetijah na podlagi kolektivne učne pogodbe, na podlagi individualne učne pogodbe pa le na učni kmetiji oziroma mojstrski kmetiji, ki jo določi pristojna zbornica.

ZKme-1 in ZPSI-1 sta zakonski podlagi za izvajanje programa mojstrskih kmetij, ki je v pripravi na zbornici, vendar še ni zaživel v praksi. V skladu z ZKme-1 se bodo mojstrski izpiti izvajali na zbornici, ki bo podeljevala listine in imenovala izpitne odbore izmed strokovnjakov na listi, ki jo imenuje minister za šolstvo in šport na predlog zbornice. Zbornica bo tudi vodila evidenco mojstrskih kmetij in mojstrskih izpitov in bo v sodelovanju z zainteresiranimi izvajalci izobraževanj vsako leto v dnevnem časopisju pripravila in objavila razpis za učna mesta mojstra kmeta.

4.3 ORGANI KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE

Zbornica ima voljene in imenovane organe.

4.3.1 Aktivna in pasivna volilna pravica

Med voljenimi organi zbornice lahko razlikujemo neposredno in posredno izvoljene organe. Neposredno izvoljeni organi so tisti organi, ki jih vsi člani zbornice neposredno izvolijo na volitvah. Posredno izvoljeni pa so tisti organi, ki jih izvolijo že neposredno izvoljeni organi, kar pomeni, da te organe člani zbornice volijo oziroma izberejo posredno prek neposredno voljenih organov.

V prvotnem besedilu je četrti odstavek 12. člena ZKGZ (1999) določil, da mandatna doba članov organov KGZS traja štiri leta in da so člani KGZS lahko po izteku enega mandata ponovno voljeni oziroma imenovani, vendar le še za naslednji mandat. V postopku za oceno ustavnosti te omejitve so pobudniki zatrjevali neskladje izpodbijane določbe z načelom pravne države (2. člen), načelom enakosti (drugi odstavek 14. člena), in vrsto drugih določb iz Ustave Republike Slovenije (1991), pa tudi z Mednarodnim paktom o političnih in državljanskih pravicah (1976). Ustavno sodišče Republike Slovenije je v

postopku razveljavilo četrti odstavek 12. člena ZKGZ (1999), ki omejuje mandat članom organov zbornice (Odločba o delni razveljavitvi ..., 2009).

Če Ustavno sodišče Republike Slovenije s svojo odločitvijo v celoti ali delno razveljavi zakon, ki ni v skladu z Ustavo Republike Slovenije, razveljavitev začne učinkovati naslednji dan po objavi odločbe o razveljavitvi oziroma po poteku roka, ki ga je določilo Ustavno sodišče Republike Slovenije. Zakon ali del zakona, ki ga je razveljavilo Ustavno sodišče Republike Slovenije, se ne uporablja za razmerja, nastala pred dnem, ko je začela učinkovati razveljavitev, če do tega dne o njih ni bilo pravnomočno odločeno. Ustavna odločba je za KGZS pomenila, da omejitev mandata od dne objave odločbe ne velja več za nobenega od obveznih organov KGZS. Glede na to, da so bili rezultati volitev v organe KGZS 2008 že pravnomočni, se zanje ta razveljavitev ni uporabljala.

4.3.1.1 Volitve v organe Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Na splošnih in neposrednih volitvah se volijo člani sveta zbornice in svetov območnih enot. Redne volitve v svet zbornice in v svete območnih enot se opravijo vsaka štiri leta. Določbe o načinu volitev vsebujeta ZKGZ in Statut KGZS. Zakon v 38. členu (ZKGZ-NPB6, 2014) določa, da se »glede dela volilnih organov, potrjevanja kandidatur in postopka izvedbe glasovanja ter rokov za uveljavljanje varstva volilne pravice smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja volitve v Državni zbor Republike Slovenije. Glede postopkov uveljavljanja varstva volilne pravice se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek«. Volitve razpiše upravni odbor, ki imenuje tudi volilno komisijo zbornice. Zbornica ima 13 volilnih enot, ki obsegajo območja njenih območnih enot. Volilna komisija zbornice vodi volitve in imenuje volilne komisije volilnih (območnih enot), ki izvajajo volitve.

Zbornica ima dve volilni skupini. Prvo volilno skupino sestavljajo fizične osebe, in sicer ima v prvi volilni skupini pravico voliti in biti izvoljen član zbornice, ki je na dan glasovanja dopolnil najmanj 18 let starosti. Osebe iz prve volilne skupine volijo člane sveta zbornice na podlagi splošne in enake volilne pravice (28. in 29. člen ZKGZ-NPB6, 2014).

Drugo volilno skupino predstavljajo pravne osebe. V organe zbornice je iz druge volilne skupine lahko izvoljena fizična oseba, ki je članica uprave oziroma drugega organa, ki vodi poslovanje pravne osebe – članice zbornice. Osebe iz druge volilne skupine volijo člane sveta po volilnem telesu, ki ga sestavljajo predstavniki teh oseb (28. člen ZKGZ-NPB6, 2014).

4.3.1.2 Svet Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Svet zbornice je najvišji organ zbornice in je sestavljen iz predstavnikov prve in druge volilne skupine, ki jih izvolijo člani na neposrednih volitvah. Po prvotnem besedilu 13. člena ZKGZ (1999) so sestavljali Svet KGZS iz prve volilne skupine po štirje člani iz vsake območne enote, čeprav so štele posamezne območne enote različno število članov.

Preglednica 1: Število članov po območnih enotah – volilnih enotah 2003 (Predlog zakona..., 2004)

Številka območne / volilne enote	Naziv območne / volilne enote	Število članov območne enote
1	Nova Gorica	12.803
2	Koper	8.977
3	Kranj	9.818
4	Ljubljana	23.636
5	Kočevje	3.743
6	Postojna	6.550
7	Novo mesto	14.176
8	Brežice	10.208
9	Celje	19.297
10	Ptuj	20.778
11	Maribor	9.007
12	Slovenj Gradec	9.042
13	Murska Sobota	25.177
Skupaj		173.212

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v postopku za oceno ustavnosti na pobudo člana zbornice presojalo vprašanje, ali naj bi določbe ZKGZ o območnih enotah, ki so obenem

volilne enote, povzročale neenakopravnost članov KGZS pri zastopanju v Svetu KGZS. Pobudniki so navajali, da je število članov KGZS po posameznih območnih enotah zelo različno. Takšna ureditev naj bi kršila načelo enakosti pred zakonom (drugi odstavek 14. člena Ustave RS, 1999). Zakon je določal, da se v vsaki volilni enoti izvoli v svet enako število članov, pri tem pa ni upošteval števila volilnih upravičencev. Ustavno sodišče Republike Slovenije je upoštevalo, da prvi odstavek 29. člena ZKGZ (1999) določa načelo splošne in enake volilne pravice. V prvem odstavku 13. in prvem odstavku 35. člena pa je zakon določal, da se v vsaki volilni enoti izvolijo štirje člani. Načelo enake volilne pravice pomeni, da ima vsak glas približno enako težo oziroma da se na približno enako število članov KGZS voli približno enako število članov sveta. Tega načela, ki je izrecno določeno v prvem odstavku 29. člena, ZKGZ (1999) v nadaljnjih členih ni upošteval, ampak je izhajal iz načela, da ima vsaka volilna enota (območna enota) enako število članov sveta, ne glede na število članov v volilni enoti. Ustavno sodišče RS je menilo, da je vsebina razveljavljenih členov v nasprotju z načelom pravne države iz 2. člena Ustave RS (1991), zlasti z načelom jasnosti in določnosti predpisa. Zakonske določbe so bile po mnenju tega sodišča nejasne in v takšnem medsebojnem neskladju, da ga ni mogoče odpraviti s pravili interpretacije predpisov. Iz razveljavljenih zakonskih določb ni bilo mogoče ugotoviti, katera območja spadajo v posamezno območno enoto, zato ni mogoče ugotoviti števila članov KGZS po posameznem območju. Ker območne enote predstavljajo tudi volilne enote, ni mogoče ugotoviti števila volilnih upravičencev po posamezni volilni skupini. Ustavno sodišče RS je zato z odločbo razveljavilo prvi odstavek 13. člena, prvi odstavek 29. člena in prvi odstavek 35. člena ZKGZ (1999) (Odločba o razveljavitvi ..., 2003). Razveljavitev je začela učinkovati v enem letu po objavi v Uradnem listu RS. Ustavno sodišče RS je zakonodajalcu naložilo, da mora do naslednjih volitev v Svet KGZS uzakoniti nove določbe o sestavi in volitvah članov sveta.

Po sedanjih določbah je število članov sveta odvisno od števila članov zbornice v posamezni volilni (območni enoti), saj se iz prve volilne skupine iz vsake območne enote v svet zbornice voli en član na vsakih začetih 3.000 članov te območne enote. Iz druge volilne skupine se iz vsake območne enote v svet zbornice voli en član.

Preglednica 2: Število članov po območnih enotah – volilnih enotah ob volitvah v organe KGZS 2012 in število članov, ki so se iz območne – volilne enote volili v Svet KGZS (KGZS, 2012a)

Številka območne / volilne enote	Naziv območne / volilne enote	Število članov za volitve 2012	Število svetnikov iz 1. volilne skupine, voljenih v Svet KGZS
1	NOVA GORICA	8.076	3
2	KOPER	5.923	2
3	KRANJ	6.647	3
4	LJUBLJANA	16.028	6
5	KOČEVJE	1.727	1
6	POSTOJNA	4.623	2
7	NOVO MESTO	9.658	4
8	BREŽICE	6.730	3
9	CELJE	11.546	4
10	PTUJ	12.456	5
11	MARIBOR	5.040	2
12	SLOVENJ GRADEC	6.208	3
13	MURSKA SOBOTA	14.265	5
Skupaj		108.927	43

V skladu z ZKGZ in Statutom KGZS svet zbornice opravlja naslednje naloge:

- izmed članov sveta zbornice izvoli predsednika in dva podpredsednika sveta zbornice;
- voli predsednika, oba podpredsednika in druge člane upravnega odbora zbornice, člane nadzornega odbora zbornice in drugih odborov zbornice, ki izmed sebe izvolijo predsednika in podpredsednika;
- na predlog upravnega odbora imenuje direktorja in njegovega namestnika;
- na predlog direktorja imenuje vodjo območne enote;
- sprejema letni program dela in finančni načrt za naloge iz prvega, drugega in tretjega odstavka 4. člena ZKGZ;
- sprejema statut, poslovnik o svojem delu ter druge akte zbornice razen aktov, ki se nanašajo na vodenje in organiziranje dela in personalne ter finančne zadeve, ki so v pristojnosti upravnega odbora;
- v soglasju z Vlado Republike Slovenije odloča o povišanju oziroma znižanju stopnje zborničnega prispevka in ugotavlja pavšalni znesek, kar objavi v Uradnem listu Republike Slovenije;

- obravnava in sklepa o letnem poročilu o delu in o poročilu o finančnih sredstvih;
- sklepa o kritju stroškov, ki niso zajeti v sprejetem proračunu;
- usmerja delo območnih enot;
- obravnava poročilo nadzornega odbora o poslovanju zbornice;
- ustanovi, preoblikuje ali ukine izpostave območnih enot;
- odloča o sporu glede teritorialne pristojnosti območnih enot;
- načrtuje, usklajuje, povezuje in usmerja razvoj kmetijstva, gozdarstva in ribištva na ravni države tako, da skrbi za enakomeren regionalni razvoj;
- daje predloge za sprejem zakonov in drugih predpisov državnim organom in organom lokalnih oblasti;
- odloča o pritožbah zoper odločitve upravnega odbora glede članstva v zbornici;
- odloča o spremembi dejavnosti kmetijsko gozdarskih zavodov;
- odloča o spremembi imena kmetijsko gozdarskega zavoda;
- odloča o ustanavljanju pravnih oseb;
- odloča o razpustitvi sveta zbornice in sveta območnih enot zbornice;
- opravlja druge naloge, določene z zakonom in statutom (drugi odstavek 13. člena ZKGZ-NPB6, 2014 in 17. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

4.3.1.3 Sveti območnih enot Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

KGZS ima 13 območnih enot: Brežice, Celje, Kočevje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Postojna, Ptuj in Slovenj Gradec. Najvišji organ območne enote je svet območne enote (5. člen ZKGZ-NPB6, 2014).

V svete območnih enot se voli naslednje število članov: sveti območnih enotah, ki imajo do 6.000 članov zbornice, štejejo 9 članov (8 članov iz prve volilne skupine, 1 člana iz druge volilne skupine); sveti območnih enot, ki imajo od 6.001 do 12.000 članov zbornice, štejejo 11 članov sveta (10 članov iz prve volilne skupine, 1 člana iz druge volilne skupine); v območnih enotah, ki imajo od 12.001 do 18.000 članov zbornice, pa svet sestavlja 13 članov sveta (12 članov iz prve volilne skupine, 1 člana iz druge volilne skupine) in v območnih enotah, ki imajo več kot 18.000 članov zbornice, svet šteje 15

članov sveta (14 članov iz prve volilne skupine, 1 člana iz druge volilne skupine) (45. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

Preglednica 3: Število članov po območnih enotah–volilnih enotah ob volitvah v organe KGZS 2012 in število članov, ki so se volili v svete posameznih območnih enot KGZS (KGZS, 2012b)

Številka območne / volilne enote	Naziv območne/ volilne enote	Število članov za volitve 2012	Število članov sveta območne enote iz 1. volilne skupine
1	NOVA GORICA	8.076	10
2	KOPER	5.923	8
3	KRANJ	6.647	10
4	LJUBLJANA	16.028	12
5	KOČEVJE	1.727	8
6	POSTOJNA	4.623	8
7	NOVO MESTO	9.658	10
8	BREŽICE	6.730	10
9	CELJE	11.546	10
10	PTUJ	12.456	12
11	MARIBOR	5.040	8
12	SLOVENJ GRADEC	6.208	10
13	MURSKA SOBOTA	14.265	12
Skupaj		108.927	128

V skladu z ZKGZ in Statutom KGZS svet območne enote opravlja zlasti naslednje naloge:

- voli predsednika in oba podpredsednika sveta območne enote;
- obravnava letni program dela območne enote in ga predlaga svetu zbornice;
- predlaga letno poročilo o delu in o porabi finančnih sredstev in ju predlaga svetu zbornice;
- obravnava splošne akte zbornice, za katere je tako določeno v statutu zbornice in daje nanje pripombe in predloge;
- sprejema poslovnik o svojem delu;
- načrtuje, usklajuje, povezuje in usmerja razvoj kmetijstva, gozdarstva in ribištva na ravni območne enote in sodeluje s strokovnimi službami kmetijsko gozdarskega zavoda na svojem območju;
- pripravlja mnenja in strokovne podlage za razvoj kmetijstva, gozdarstva in ribištva

ter podeželja v odnosu do lokalnih skupnosti oziroma regionalnega razvoja kmetijstva, gozdarstva in ribištva ter podeželja;

- imenuje člane odborov izpostav območne enote;
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom in statutom (47. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

Slika 1: Območne enote in izpostave območnih enot KGZS (KGZS, 2008a)

4.3.2 Organi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki jih volijo organi, izvoljeni na neposrednih volitvah

Organi, ki so voljeni na neposrednih volitvah članov zbornice, po konstituiranju izmed sebe izvolijo ostale organe, kot jih določata ZKGZ in Statut KGZS.

4.3.2.1 Organi, ki jih volijo člani sveta zbornice

Člani sveta zbornice na konstitutivni seji po rednih volitvah v organe zbornice izmed sebe izvolijo obvezne organe zbornice, in sicer: predsednika in dva podpredsednika zbornice,

nadzorni odbor zbornice, upravni odbor zbornice, častno razsodišče zbornice in stalno arbitražo zbornice.

4.3.2.1.1 Predsednik in dva podpredsednika zbornice

Predsednika zbornice voli svet. Predsednik upravnega odbora zbornice je hkrati predsednik zbornice, podpredsednika upravnega odbora zbornice sta dva, vsak mora biti iz ene volilne skupine, hkrati sta podpredsednika zbornice.

V skladu z ZKGZ-NPB6 (2014) in 31. členom Statuta KGZS (Statut KGZS-UPB2, 2012) ima predsednik zbornice zlasti naslednje pristojnosti:

- zastopa in predstavlja zbornico;
- vodi in usmerja delo zbornice;
- skliče konstitutivno sejo sveta zbornice in konstitutivne seje svetov območnih enot po volitvah;
- skliče konstitutivne seje stalne arbitraže, častnega razsodišča in nadzornega odbora;
- sklicuje in vodi seje sveta in upravnega odbora;
- upravnemu odboru predlaga v sprejem odločitve o finančnih, organizacijskih in kadrovskih vprašanjih, razen odločitev o finančnih, organizacijskih in kadrovskih vprašanjih zborničnega urada, o katerih odloča direktor zborničnega urada;
- upravnemu odboru predlaga imenovanje treh članov sveta kmetijsko gozdarskih zavodov kot predstavnikov ustanovitelja;
- upravnemu odboru predlaga imenovanje treh članov sveta kmetijsko gozdarskih zavodov kot predstavnikov uporabnikov storitev;
- imenuje predstavnike zbornice v organe in delovna telesa organizacij doma in v tujini, pri čemer upošteva teritorialno zastopanost;
- daje soglasje k imenovanju direktorjev kmetijsko gozdarskih zavodov;
- na lastno pobudo lahko sklicuje seje sveta območnih enot in seje odborov izpostav območnih enot ter strokovnih odborov in drugih stalnih ali občasnih delovnih teles zbornice;
- spremlja in usmerja delo območnih enot in izpostav območnih enot zbornice.

4.3.2.1.2 Nadzorni odbor

Nadzorni odbor sestavljajo predsednik, en podpredsednik in trije člani. V nadzornem odboru morata biti zastopani obe volilni skupini, s tem da niti ZKGZ niti Statut KGZS ne določata sistema, kako zagotoviti zastopanost obeh volilnih skupin. Nadzorni odbor sestavljajo predsednik, en podpredsednik in trije člani.

Zaradi glavne – torej nadzorstvene funkcije nadzornega odbora je določena tudi nezdružljivost funkcij. Tako v nadzorni odbor ne smejo biti izvoljeni člani upravnega odbora zbornice, direktor zborničnega urada in vodja območne enote ter njuna namestnika, zaposleni v zborničnem uradu in kmetijsko gozdarskih zavodih.

Nadzorni odbor nadzoruje zakonitost, gospodarnost, smotrnost, varčnost in pravilnost poslovanja in o svojem delu poroča svetu zbornice.

Nadzorni odbor ima zlasti naslednje pristojnosti:

- opravlja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem zbornice;
- nadzoruje namenskost in racionalnost gospodarjenja s premoženjem zbornice;
- nadzoruje finančno poslovanje zbornice;
- nadzoruje realizacijo sklepov organov zbornice (drugi odstavek 27. člena Statuta KGZS-UPB2, 2012).

4.3.2.1.3 Upravni odbor

Upravni odbor zbornice šteje 20 članov, od tega:

- predsednika;
- dva podpredsednika, od katerih je eden izvoljen izmed članov sveta zbornice, izvoljenih v prvi volilni skupini, drugi pa izmed članov sveta zbornice, izvoljenih v drugi volilni skupini;
- trinajst članov, izvoljenih v upravni odbor zbornice po območnih enotah zbornice, v katerih so bili izvoljeni v svet zbornice;

- enega člana, ki je izvoljen izmed članov sveta zbornice, ki so jih v svet izvolile pravne osebe;
- tri člane, ki jih svet zbornice izvoli izmed strokovnjakov, katerih strokovno, raziskovalno, pedagoško ali znanstveno delo je povezano s kmetijstvom ali gozdarstvom (22. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

Upravni odbor zbornice je izvršilni organ zbornice in ima naslednje pristojnosti:

- spremlja razmere v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu ter državnim organom in drugim nosilcem javnih pooblastil predlaga sprejem določenih ukrepov;
- sodeluje pri oblikovanju, sprejemanju ukrepov za gospodarno in okolju prijazno kmetovanje, gozdarstvo in ribištvo ter aktivno spremlja ukrepe države v postopkih mednarodnega sodelovanja in povezovanja;
- obravnava letni program in finančni načrt zbornice in ga predloži svetu zbornice v sprejem;
- obravnava letno poročilo o delu zbornice in finančno poročilo in ga predloži svetu zbornice v sprejem;
- sprejema poslovnik o svojem delu in druge akte, ki se nanašajo na vodenje in organiziranje dela ter personalne in finančne zadeve;
- pripravlja dnevni red za seje sveta zbornice;
- odloča o kadrovskih vprašanjih zbornice, če odločanje o teh vprašanjih ni v pristojnosti sveta, predsednika zbornice ali direktorja zborničnega urada;
- razpiše redne volitve v svet zbornice, svete območnih enot in odbore izpostav območne enote;
- imenuje volilno komisijo zbornice;
- na predlog predsednika zbornice imenuje tri člane sveta kmetijsko gozdarskih zavodov kot predstavnike ustanovitelja;
- na predlog predsednika zbornice imenuje tri člane sveta kmetijsko gozdarskih zavodov kot predstavnike uporabnikov storitev;
- svetu zbornice predlaga imenovanje direktorja in njegovega namestnika;
- ustanavlja, preoblikuje ali razpušča strokovne odbore in druga stalna ali občasna delovna telesa zbornice in imenuje oziroma razrešuje njihove člane;

- odloča o nastanku in prenehanju obveznega članstva, če se o tem pojavi dvom ali spor;
- odloča o sprejemu in prenehanju oziroma izključitvi iz prostovoljnega članstva;
- odloča o podelitvi priznanj in nagrad zbornice;
- na predlog direktorja sprejema akt o organizaciji in sistematizaciji delovnih mest zborničnega urada;
- odloča o finančnih vprašanjih zbornice, če odločanje o teh vprašanjih ni v pristojnosti sveta, predsednika zbornice ali direktorja zborničnega urada;
- odloča o pogojih in osnovah za povračila stroškov in nagrade za delo predsednikom, podpredsednikom in članom sveta ter drugih organov zbornice;
- odloča o predlogih za znižanje, obročno plačevanje ali odpis zborničnega prispevka;
- je pritožbeni organ zoper odločitve častnega razsodišča;
- odloča o nakupu in prodaji nepremičnega premoženja, ki ni zajeto v letnem finančnem načrtu;
- določa, katere listine zbornice imajo značaj poslovne tajnosti zbornice;
- daje soglasje k statutu kmetijsko gozdarskih zavodov, katerih ustanovitelj je zbornica;
- daje soglasje k ustanovitvi gospodarskih družb, katerih ustanovitelj je zavod;
- daje soglasje k programu dela kmetijsko gozdarskih zavodov;
- daje soglasje k aktu o sistematizaciji delovnih mest kmetijsko gozdarskih zavodov;
- daje predloge za sprejem zakonov in drugih predpisov državnim organom in organom lokalnih oblasti;
- opravlja druge naloge, določene z zakonom in statutom zbornice, ki mu jih določi svet zbornice (23. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

4.3.2.1.4 Častno razsodišče

Častno razsodišče odloča o kršitvah statuta, drugih splošnih aktov in sklepov organov zbornice ter poslovnih običajev in skrbi za razvijanje, uveljavljanje in krepitev dobrih poslovnih običajev. Častno razsodišče lahko članom zbornice izreka naslednje ukrepe:

opozorilo, opomin in javni opomin. Častno razsodišče sestavlja 5 članov in njihovih namestnikov, ki jih voli in razrešuje svet zbornice. Člani častnega razsodišča izmed sebe izvolijo predsednika (35. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

4.3.2.1.5 Stalna arbitraža

Stalna arbitraža je bila kot obvezni organ z ZKGZ določena po vzoru gospodarskih zbornic, vendar v praksi ni nikoli zaživela, saj struktura članov KGZS ni takšna, da bi se lahko posluževali arbitraže kot načina reševanja sporov. Stalno arbitražo sestavljajo predsedstvo, sekretar in lista stalnih arbitrov. Predsedstvo stalne arbitraže sestavlja 5 članov in njihovih namestnikov, ki jih voli in razrešuje svet zbornice. Sekretar arbitraže je delavec zborničnega urada in mora biti univerzitetni diplomirani pravnik. Imenuje ga svet zbornice za dobo 4 let. Stalna arbitraža ima stalno listo domačih arbitrov, ki jo imenuje predsedstvo stalne arbitraže. Stalna arbitraža rešuje spore iz medsebojnih poslovnih odnosov med člani zbornice, med člani in drugimi pravnimi in fizičnimi osebami, spore glede obveznega članstva, sprejema oziroma izključuje iz članstva zbornice. Stalna arbitraža se v desetletni zgodovini zbornice ni še nikoli sestala (33. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

4.3.2.2 Organi, ki jih voli svet območne enote

Vsak svet območne enote izmed sebe izvoli predsednika in dva podpredsednika sveta območne enote. Predsednik sveta območne enote je predsednik območne enote, podpredsednika sveta območne enote sta podpredsednika območne enote.

4.3.2.2.1 Predsednik in dva podpredsednika območne enote

Območna enota ima predsednika in dva podpredsednika, po enega iz vsake volilne skupine. Predsednik sveta območne enote ima zlasti naslednje pristojnosti in naloge:

- vodi in predstavlja območno enoto;
- koordinira delo članov sveta območne enote in skrbi za izvajanje stališč organov zbornice;

- z vednostjo predsednika zbornice skliče konstitutivno sejo odborov izpostav območne enote zbornice po volitvah;
- sklicuje in vodi seje sveta območne enote;
- sodeluje s predsednikom zbornice;
- sodeluje na kolegijih predsednikov svetov območnih enot, ki jih sklicuje predsednik zbornice;
- sodeluje s predstavniki upravnih enot, lokalnih skupnosti, kmetijskimi organizacijami in drugimi institucijami na območni ravni;
- sodeluje na sejah sveta kmetijsko gozdarskega zavoda na svojem območju;
- sodeluje s svetniki oziroma člani upravnega odbora zbornice iz regije (49. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

Če je predsednik zadržan, ga nadomešča eden od podpredsednikov, ki ga določi predsednik.

4.3.2.3 Organi, ki jih voli odbor izpostave območne enote

Odbor izpostave izmed sebe izvoli predsednika in enega podpredsednika odbora izpostave, ki sta hkrati predsednik in podpredsednik izpostave območne enote zbornice.

4.3.2.3.1 Predsednik in dva podpredsednika odbora izpostave

Po ZKGZ in Statutu KGZS predsednik in podpredsednik izpostave območne enote zbornice nimata posebnih pristojnosti, v skladu s poslovnikom o delu odbora izpostave, ki ga sprejme vsak odbor izpostave, pa sklicujeta in vodita seje odbora izpostave.

4.3.3 Imenovani organi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

4.3.3.1 Direktor in namestnik direktorja zborničnega urada

Direktorja zborničnega urada in njegovega namestnika na predlog upravnega odbora imenuje in razrešuje svet zbornice. Za direktorja je lahko imenovan, kdor ima univerzitetno izobrazbo in najmanj 10 let delovnih izkušenj ter izpolnjuje druge pogoje iz razpisa, ki ga sprejme upravni odbor. Naloge direktorja so:

- predstavlja in zastopa zbornični urad;
- vodi in organizira poslovanje zborničnega urada;
- na podlagi pooblastila predsednika zbornice samostojno podpisuje listine, ki se nanašajo na poslovanje zborničnega urada;
- odloča o pravicah iz delovnega razmerja;
- razporeja delavce na delovna mesta;
- vodi upravni postopek in odloča o upravnih zadevah;
- upravnemu odboru predlaga akt o organizaciji in sistematizaciji delovnih mest v zborničnem uradu;
- sodeluje na sejah sveta in upravnega odbora zbornice;
- izvršuje odločitve sveta in upravnega odbora;
- imenuje komisijo za sestavo volilnega imenika;
- svetu predlaga imenovanje vodij območnih enot;
- usklajuje delo vodij območnih enot;
- daje soglasje k zaposlovanju strokovnjakov kmetijsko gozdarskih zavodov;
- opravlja druge zadeve v skladu s sklepi sveta in upravnega odbora (37. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

Direktor zborničnega urada ima lahko svojega namestnika, ki ga na predlog upravnega odbora imenuje svet zbornice. Obseg del in nalog namestnika direktorja zborničnega urada določa akt o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest zborničnega urada. Trenutna sistemizacija, sprejeta na 7. seji upravnega odbora KGZS 19. marca 2013, ne vsebuje delovnega mesta namestnika.

4.3.3.2 Strokovni odbori in druga občasna in stalna delovna telesa

Za oblikovanje stališč na posameznih strokovnih področjih lahko upravni odbor zbornice ustanovi strokovne odbore in druga občasna in stalna delovna telesa. Strokovni odbori so obveznim organom zbornice dolžni dajati strokovna mnenja, usmeritve in predloge. Sklepi, stališča in mnenja strokovnih odborov so posvetovalnega značaja. S sklepom o ustanovitvi drugih občasnih in stalnih delovnih teles upravni odbor zbornice določi tudi njihovo sestavo in pristojnosti. Strokovni odbor ima praviloma največ sedem članov. Strokovni odbori so sestavljeni iz članov zbornice in drugih strokovnjakov, ki niso nujno člani zbornice (40. člen in 41. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

KGZS je imela v preteklem mandatu (2008–2012) 18 strokovnih odborov in 6 komisij. Trenutno deluje v okviru KGZS 21 strokovnih odborov in 5 komisij. Oblikovani so za posamezna zaokrožena področja delovanja KGZS in dajejo mnenja in stališča obveznim organom KGZS, ki potem sprejmejo odločitve. Prek strokovnih odborov in komisij se povezuje znanje strokovnih služb KGZS in stališča ter mnenja članov KGZS do posameznih problematik.

4.3.3.3 Vodje območnih enot

Kot obvezni organ območne enote je z ZKGGZ določen tudi vodja območne enote. Vodjo območne enote imenuje svet zbornice na predlog direktorja zborničnega urada. Vodja mora imeti univerzitetno izobrazbo in najmanj 3 leta delovnih izkušenj ali visoko strokovno izobrazbo in najmanj 5 let delovnih izkušenj. Vodja območne enote ima naslednje naloge:

- koordinira delo sveta območne enote in odborov izpostav ter zagotavlja administrativno podporo za njihovo delovanje;
- skrbi za povezavo strokovnih služb kmetijsko gozdarskega zavoda in člani zbornice na svojem območju;
- sodeluje na sejah sveta območne enote, sodeluje pri oblikovanju sklepov in izvršuje odločitve sveta območne enote in ostalih organov zbornice;

- predsednika zbornice in direktorja zborničnega urada redno obvešča o aktivnostih območne enote in njenih izpostav;
- koordinira izdelavo programa dela in poročil o delu območne enote ter skrbi za njihovo strokovnost;
- opravlja druge zadeve v skladu s sklepi organov zbornice (50. in 51. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

4.3.3.4 Odbori izpostav Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Odbor izpostave imenuje svet območne enote na predlog organizacij kmetov, najmanj ene tretjine članov sveta območne enote ali pravnih oseb – članic zbornice, ki imajo sedež na območju območne enote, najkasneje v treh mesecih po konstituiranju sveta območne enote. Poziv za predlaganje kandidatov objavi svet območne enote najpozneje v 60-ih dneh po konstituiranju. Člani odbora izpostave se praviloma imenujejo izmed članov, ki imajo stalno prebivališče na območju izpostave (drugi odstavek 54. člena Statuta KGZS-UPB2, 2012).

Izpostava območne enote praviloma obsega območje upravne enote. Če je območje posamezne občine del območja upravne enote, katere pretežni del se nahaja v drugi območni enoti zbornice, se območje te občine vključi v izpostavo območne enote, ki obsega območje sosednje upravne enote v okviru iste območne enote. Tako v okviru 13 območnih enot Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije deluje 60 odborov izpostav. V mandatu 2008–2012 je bilo aktivnih 59 odborov, medtem ko odbor izpostave Idrija ni bil konstituiran. Leta 2012 je bilo konstituiranih 56 odborov izpostav KGZS.

Na območju upravne enote Ljubljana so organizirane tri izpostave območne enote zbornice, ki obsegajo:

- območje izpostave upravne enote Ljubljana Vič–Rudnik, razen občine Velike Lašče;
- območje izpostave upravne enote Ljubljana Šiška;
- območje izpostave upravne enote Ljubljana Center, Ljubljana Moste–Polje in Ljubljana Bežigrad.

Na področju posameznih območnih enot zbornice so oblikovane naslednje izpostave:

- območna enota Nova Gorica: Ajdovščina, Idrija, Tolmin, Nova Gorica;
- območna enota Koper: Izola, Koper, Piran, Sežana;
- območna enota Kranj: Radovljica, Jesenice, Tržič, Škofja Loka, Kranj;
- območna enota Ljubljana: Vrhnika, Grosuplje, Ljubljana Vič–Rudnik, Ljubljana Center in Ljubljana Moste ter Ljubljana Bežigrad, Ljubljana–Šiška, Kamnik, Domžale, Zagorje ob Savi, Trbovlje, Logatec, Litija, Hrastnik;
- območna enota Kočevje: Kočevje, Ribnica;
- območna enota Postojna: Ilirska Bistrica, Postojna, Cerknica;
- območna enota Novo mesto: Novo mesto, Metlika, Črnomelj, Trebnje;
- območna enota Brežice: Brežice, Krško, Sevnica;
- območna enota Celje: Šmarje pri Jelšah, Žalec, Šentjur pri Celju, Laško, Celje, Slovenske Konjice;
- območna enota Ptuj: Ptuj, Ormož, Lenart, Slovenska Bistrica;
- območna enota Maribor: Maribor, Ruše, Pesnica;
- območna enota Slovenj Gradec: Mozirje, Ravne na Koroškem, Radlje ob Dravi, Slovenj Gradec, Velenje, Dravograd;
- območna enota Murska Sobota: Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota (53. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

Organ izpostave območne enote je odbor, ki ima šest članov, od teh pet iz prve volilne skupine in eden iz druge volilne skupine.

Odbor izpostave območne enote opravlja zlasti naslednje naloge:

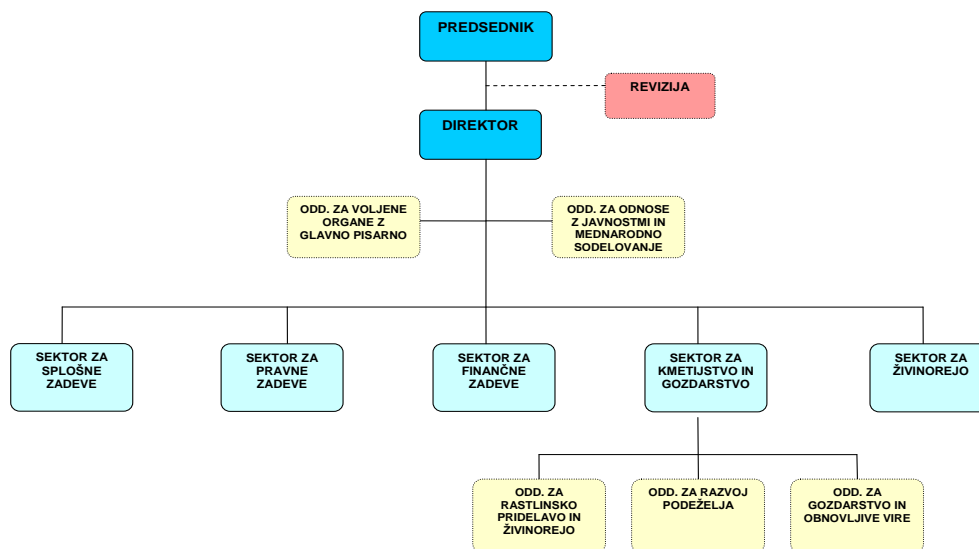
- sprejema poslovnik o svojem delu;
- voli predsednika in podpredsednika izpostave območne enote;
- obravnava letni program dela in poročilo o delu izpostave območne enote in ju predlaga svetu območne enote v sprejem;
- pripravlja mnenja in strokovne podlage glede razvoja kmetijstva, gozdarstva in ribištva na območju upravne enote in posameznih občin;
- obravnava letne razvojne programe kmetijstva, gozdarstva in ribištva posameznih

občin in daje pobude strokovnim službam pri izvedbi teh programov;

- sodeluje z institucijami na ravni upravne enote, ki upravljajo s podeželskim prostorom in jim posreduje usklajena stališča zbornice (55. člen Statuta KGZS-UPB2, 2012).

4.3.4 Strokovne in podporne službe Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Na uradu KGZS, ki ga vodi direktor, je trenutno zaposlenih 51 oseb. Strokovne službe so organizirane v petih sektorjih in petih oddelkih. Neposredno pod vodstvo sta Oddelek za koordinacijo voljenih organov z glavno pisarno in Oddelek za odnose z javnostmi in mednarodno sodelovanje. Notranja organizacija zborničnega urada je razvidna iz naslednjega organigrama.

19. 03. 2013

Slika 2: Organigram Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS, 2013)

4.4 FINANCIRANJE KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE

V skladu z 22. členom ZKGZ-NPB6 (2014) zbornica sredstva za opravljanje nalog pridobiva z zborničnim prispevkom, s prihodki iz lastne dejavnosti, s sredstvi, ki jih zbornici, v skladu z zakonom, dodelijo država, občine in druge lokalne skupnosti, z izrednimi prihodki (darila, volila in podobno).

KGZS ima zbornične prispevke tipa A, B in C in pavšalni zbornični prispevek. Višina zborničnega prispevka je določena z ZKGZ. Svet zbornice lahko stopnje, določene v ZKGZ, v soglasju z Vlado Republike Slovenije poviša ali zniža za največ 20 % glede na obseg nalog iz programa dela, ki se financirajo iz zborničnega prispevka.

Zbornični prispevek A plačujejo:

- osebe, ki kot lastniki, zakupniki, uživalci, imetniki pravice uporabe ali uporabniki kmetijskih zemljišč in gozdov na območju Republike Slovenije za svoj račun opravljajo kmetijsko oziroma gozdarsko dejavnost in katastrski dohodek teh kmetijskih in gozdnih zemljišč dosega leta 2007 najmanj 167 evrov, ta znesek pa se valorizira v skladu s splošnimi predpisi o ugotavljanju katastrskega dohodka (po zadnji valorizaciji katastrskega dohodka 2010 ta znesek znaša 106,88 evra);
- osebe, ki izpolnjujejo pogoje iz prejšnje alineje in v Sloveniji nimajo stalnega prebivališča, če imajo na območju Republike Slovenije katastrski dohodek oziroma dohodek iz kmetijske ali gozdarske dejavnosti;
- pravne osebe, ki so lastnice kmetijskih zemljišč oziroma gozdov na območju Republike Slovenije razen oseb javnega prava.

Osnova za zbornični prispevek A je katastrski dohodek kmetijskih in gozdnih zemljišč, ugotovljen za preteklo leto po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka, in za fizične osebe katastrski dohodek, zmanjšan zaradi naravnih nesreč, požara ali drugih izrednih dogodkov, ki jih ni bilo mogoče preprečiti, oziroma katastrski dohodek, zmanjšan za oprostitev, v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino. Stopnja za odmero zborničnega prispevka A znaša 4 % od osnove, vendar ne manj kot pavšalni znesek v višini 8,35 evra.

Zbornični prispevek B plačujejo osebe, ki opravljajo kmetijsko, gozdarsko ali ribiško dejavnost iz 3. člena ZKGZ-UPB2 (2012) in so se prijavile kot samostojni podjetniki posamezniki; osebe, ki kot lastniki, zakupniki ali uporabniki kmetijskega ali gozdarskega obrata za svoj račun opravljajo kmetijsko, gozdarsko oziroma ribiško dejavnost iz 3. člena ZKGZ kot svoj edini ali glavni poklic, nimajo katastrskega dohodka, so pa zavezanci za davek od dohodkov iz dejavnosti in niso zajeti v prvi in drugi alineji prvega odstavka 9. člena ZKGZ-UPB2 (2012).

Osnova za zbornični prispevek B je dobiček iz opravljanja dejavnosti, ki ni zmanjšan za oprostitve, znižanja in olajšave, ki jih določajo predpisi o dohodnini. Stopnja za odmero zborničnega prispevka B znaša 1,53 % od osnove.

Zbornični prispevek C plačujejo pravne osebe, ki se ukvarjajo pretežno s kmetijsko, gozdarsko ali ribiško dejavnostjo iz 3. člena ZKGZ-UPB2 (2012), ne glede na pravno obliko in pravne osebe, ki so na lastno zahtevo sprejete v članstvo zbornice. Osnova za zbornični prispevek C je znesek obračunane amortizacije in vkalkuliranih plač v preteklem letu. Stopnja za odmero zborničnega prispevka C znaša 0,20 % od osnove.

Pavšalni znesek plačujejo osebe, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovane kot kmetje, če ne izpolnjujejo katerega od drugih pogojev za zbornični prispevek A, in fizične osebe, ki so na lastno zahtevo sprejete v članstvo zbornice. Pavšalni znesek znaša 8,35 evra in se valorizira po stopnji, kot se v skladu s predpisi o ugotavljanju katastrskega dohodka valorizira katastrski dohodek, kar letno ugotovi svet zbornice.

V postopku, ki se je začel na pobudo za oceno ustavnosti določb o zborničnem prispevku, je Ustavno sodišče Republike Slovenije presoјalo določbe ZKGZ o obveznem plačevanju zborničnega prispevka. Izpodbijane določbe ZKGZ naj bi bile v nasprotju s pravico do svobodnega združevanja (drugi odstavek 42. člena) in v neskladju s 147. členom Ustave Republike Slovenije (1991). Ustavno sodišče Republike Slovenije je pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti tretjega odstavka 23. člena, 43. in 44. člena ZKGZ (1999) zavrnilo (Odločba o ugotovitvi ..., 2003).

Ustavno sodišče Republike Slovenije je menilo, da ima zbornični prispevek značaj javne dajatve in po Ustavi RS se lahko javne dajatve določajo samo z zakonom (147. člen Ustave Republike Slovenije, 1991). Iz zakona, ki uvaja dajatev, mora biti jasno in predvidljivo, kaj država zahteva od davkoplačevalca. Čim bolj posredna je zveza med javno dajatvijo in povračilom, tem bolj določen mora biti zakon, ki tako dajatev predvideva, zato mora biti višina zborničnega prispevka v sorazmerju s tistim obsegom dejavnosti KGZS, zaradi katerega je obvezno članstvo. Ker gre za javno dajatev, mora biti v zakonu določeno vsaj, kakšen obseg dejavnosti KGZS se financira s članarino.

V omenjeni odločbi je zato Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovilo, da izpodbijana določba ni v neskladju z Ustavo RS. V nadaljevanju je Ustavno sodišče RS odločilo, da je ZKGZ (1999) v neskladju z Ustavo RS, ker ni določal meril za določitev višine zborničnega prispevka. Šlo je za ugotovitveno odločbo, ker vprašanje, ki bi moralo biti urejeno, ni bilo urejeno z zakonom (Odločba o ugotovitvi ..., 2003).

ZKGZ je določal, da zbornične prispevke odmerja in pobira ter v skladu s predpisi izterja zbornica, ki pa lahko to nalogo prenese na drugega (26. člen ZKGZ, 1999). Novela ZKGZ 2004 je določila, da Davčna uprava Republike Slovenije odmerja, pobira in izterjuje obvezni zbornični prispevek in prispevek prostovoljnih članov zbornice in ima za izvajanje teh nalog pravico do dostopa in uporabe podatkov o zborničnih članih, medsebojna razmerja pa zbornica in Davčna uprava Republike Slovenije določita s pogodbo (26. člen ZKGZ-A, 2004).

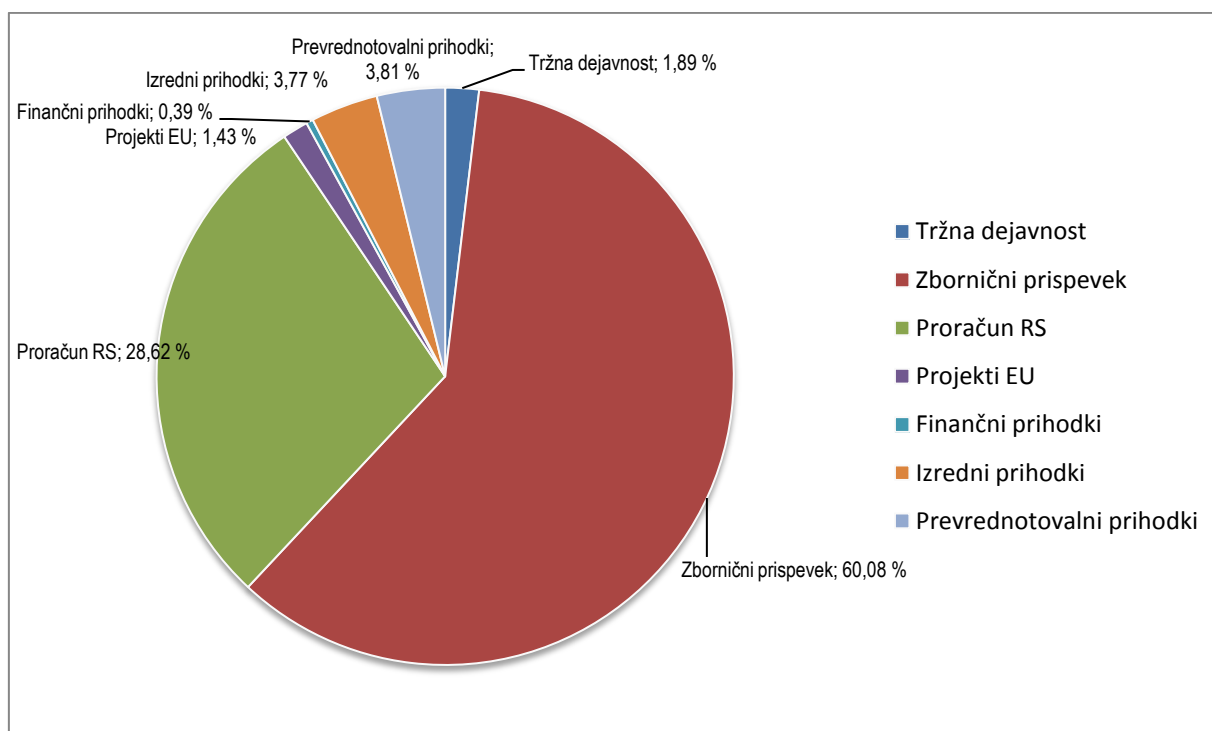
Oktobra 2006 je Državni zbor RS sprejel nov Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2, 2006). Ta zakon je v prehodnih in končnih določbah v tretjem odstavku 419. člena določil, da »z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati peti odstavek 39. člena Obrtnega zakona (ObrZ-UPB1, 2004) in 26. člen ZKGZ (ZKGZ-UPB1, 2004)«.

S posegom ZDAvP-2 v ZKGZ ni bilo več določene pravne podlage za odmero, pobiranje in izterjavo zborničnega prispevka, saj je bila v ZKGZ ta določena Davčni upravi RS, z razveljavitvijo pa je ostala pravna praznina, ki je bila odpravljena šele s spremembo ZKGZ-B, (2008).

Celotni prihodki 2012 so znašali 3.469.107 evrov. Iz letnega poročila za 2012 je razvidno, da je imela KGZS naslednje vire financiranja:

- zbornični prispevek 60,08 % - 2.084.284 evrov;
- javna služba 28,62 % - 992.928 evrov;
- EU projekti 1,43 % - 49.759 evrov;
- prevrednotovalni prihodki (plačani zbornični prispevek, zamudne obresti in stroški izvršb, za katere je že bil oblikovan popravek vrednosti terjatev) 3,81 % - 132.229 evrov;
- tržna dejavnost (prihodki, pridobljeni na trgu) 1,89 % - 65.474 evrov;
- finančni prihodki 0,39 % - 13.520 evrov;
- izredni prihodki 3,77 % - 130.913 evrov (Letno poročilo ..., za leto 2012, 2013).

Zgoraj navedeni podatki so prikazani tudi na spodnji sliki:

Slika 3: Prihodki Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije leta 2012

4.5 PRIMERJALNA UREDITEV ZBORNICNE ORGANIZIRANOSTI

4.5.1 Primerjalna ureditev zbornične organiziranosti na področju kmetijstva v nekaterih evropskih državah

Evropska unija nima enotnih ureditev za organizacijo in delovanje kmetijskih ali gozdarskih zbornic. Pristojnost na tem področju je prepuščena državam članicam.

4.5.1.1 Avstrija

V Avstriji na zvezni ravni deluje Predsedniška konferenca kmetijskih zbornic. Deželni zakoni o kmetijskih zbornicah urejajo zbornice na deželni, včasih pa tudi na nižji (okrajni) ravni.

Zakon o kmetijski zbornici Gradišćanske spada med najstarejše zakone o kmetijski zbornici, njegovo besedilo izhaja iz leta 1925. Obvezni člani kmetijske zbornice so lastniki zemljišč v kmetijski ali gozdarski rabi, kolikor površina teh zemljišč dosega najmanj 5.700 kvadratnih metrov. Osebe, ki opravljajo kmetijsko ali gozdarsko dejavnost kot glavni poklic, so kot obvezne članice v zakonu navedene posebej. Fizične osebe plačujejo zbornici t. i. doklado od enake osnove, ki velja ali bi veljala za odmero zemljiškega davka (ZKGZ-D, 2013).

Zakon o Gradišćanski deželni kmetijski zbornici iz leta 2002 določa sedem volilnih enot. Zakon ne določa fiksnega števila svetnikov, ki se volijo v vsaki enoti, določa pa način, kako se izračunava zastopanost posameznih volilnih enot v skupščini zbornice. Člani zbornice po zakonu volijo svetnike na tajnem glasovanju na podlagi enake, neposredne in osebne volilne pravice. Skupščina zbornice šteje 32 svetnikov (Gesetz..., 2002).

Salzburški deželni zakon (Salzburger..., 2000) določa, da so člani kmetijske zbornice:

1. pravne in fizične osebe, ki imajo na kmetijskih zemljiščih in gozdovih ter drugih zemljiščih v trajni kmetijski ali gozdarski rabi lastninsko ali zakupno pravico oziroma užitek, če znaša osnova za zemljiški davek najmanj določen znesek, ali če

- površina kmetijskega ali gozdarskega obrata oziroma posameznega zemljišča dosega najmanj 2 hektarja;
2. druge osebe, ki opravljajo za lasten račun kmetijsko dejavnost kot glavni poklic in ne spadajo pod točko 1;
 3. družinski člani oseb iz 1. in 2. točke, ki pomagajo na kmetijskem gospodarstvu;
 4. osebe, ki so izročile kmetijsko gospodarstvo iz 1. ali 2. točke in imajo iz tega gospodarstva zagotovljeno oskrbo, kakor tudi zakonci teh oseb;
 5. predstojniki verskih organizacij, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo na svojih ali zakupnih zemljiščih s površino, večjo od 2 hektarjev;
 6. Raiffeisnova zadružna zveza Salzburg, ki je registrirana zadruga z omejeno zavezo, kot krovna organizacija in v njej včlanjene kmetijske blagovne, produkcijske, predelovalne, rejske in storitvene zadruge, ustanovljene po zakonu o pridobitnih in gospodarskih zadrugah s sedežem na Salzburškem.

V deželi Salzburg celotno območje dežele predstavlja eno samo volilno okrožje, kar izrecno določa Uredba o kmetijsko zborničnih volitvah (Landwirtschaftskammer..., 1978). Štajerski zakon o kmetijsko gozdarskih zbornicah določa, da se območje deželne zbornice razdeli na volilne okraje, katerih člani izvolijo 39 svetnikov v skupščino zbornice (Gesetz..., 1969).

Koroški deželni zakon o kmetijski zbornici (Kärntner..., 1991) opredeljuje poslanstvo te zbornice kot zastopstvo kmetijstva in gozdarstva ter poklicnih interesov kmetijstva in gozdarstva. Zbornica ima položaj javnopravne korporacije. Po zakonu so njeni člani lastniki kmetijskih in gozdarskih gospodarstev ter zemljišč, ki ležijo na območju dežele, če posamezno gospodarstvo ali zemljišče presega površino enega hektara, nato užitkarji in zakupniki kmetijskih in gozdarskih obratov s površino, večjo od dveh hektarov, druge osebe, ki se ukvarjajo s kmetijstvom (na primer čebelarji, rejci perutnine itd.) in svoji vseh teh oseb, ki živijo v istem gospodinjstvu in pretežno opravljajo kmetijsko ali gozdarsko dejavnost (§ 4). Zbornica ima občni zbor, upravni odbor, strokovne odbore in predsednika, medtem ko njene posle opravlja zbornični urad (§§ 9 in 25). Koroška kmetijska zbornica pri svojem delu sodeluje tudi z Deželno kmetijsko delavsko zbornico (Landesarbeiterkammer). Koroška kmetijska zbornica pridobiva sredstva za svoje delo s

plačili uporabnikov za sofinanciranje stroškov posameznih storitev, z zborničnimi dokladami (Kammerumlage), ki jih plačujejo člani kot lastniki ali uporabniki zemljišč od osnove za davek od nepremičnin, in zborničnimi prispevki (Kammerbeiträge), ki jih drugi člani plačujejo od dohodninske osnove. Prispevke in doklade pobira davčna uprava (§§ 32–35).

4.5.1.2 Nemčija

V Nemčiji urejajo položaj kmetijskih zbornic deželni zakoni in podzakonski predpisi. Po drugi svetovni vojni kmetijske zbornice niso bile obnovljene samo v treh deželah, ki so bile pod ameriško upravo, in sicer Bavarska, Hessen in Baden Württemberg. Po zgledu zahodnih dežel so sprejeli zakone o ustanovitvi kmetijskih zbornic tudi v novih vzhodnih deželah. Na podlagi zakona nemške zvezne dežele Severno Porenje–Vestfalija o kmetijskih zbornicah sta ustanovljeni dve kmetijski zbornici. Prva kmetijska zbornica deluje na območju Severnega Porenja, druga pa zajema ostali del dežele, Vestfalija–Lippe (ZKGZ-D, 2013).

Člane kmetijskih zbornic volita dve volilni skupini. V prvi volijo fizične osebe, ki kot lastniki, uživalci ali zakupniki gospodarijo na kmetijskem obratu ali na kmetijskem oziroma gozdnem zemljišču, če so zavezane za davek od tega obrata, ali od zemljišč in površina zemljišč v kmetijski rabi dosega najmanj 2 hektara, v primeru gozdarske rabe zemljišča najmanj 10 ha, v primeru vrtnarske rabe pa najmanj 0,5 hektara.

S temi osebami so izenačeni zakonci in drugi družinski člani, ki so polno zaposleni na kmetiji ali se šolajo za kmetijski poklic. Zakon uvršča v to skupino tudi pravne osebe, ki najmanj tri mesece gospodarijo s kmetijskim obratom na volilnem območju.

V drugi volilni skupini volijo člane kmetijske zbornice delavci, ki so zaposleni v kmetijskih obratih ali so na poklicnem šolanju in ne spadajo v prvo skupino (ZKGZ-D, 2013).

Skupščino kmetijske zbornice zvezne dežele Schleswig–Holstein po zakonu o kmetijski zbornici dežele Schleswig–Holstein sestavlja 48 članov, ki jih volijo člani zbornice, 17 kooptiranih članov, ki jih izvoli sama skupščina, in do 5 članov s posvetovalnim glasom, ki jih imenuje pristojno ministrstvo na predlog upravnega odbora zbornice. Zakon zahteva, da so v najvišjem organu zbornice vsaj z enim predstavnikom zastopane vse veje kmetijstva, posebej pa tudi ekološko kmetijstvo, prizadevati pa si je treba tudi za uravnoteženo zastopnost moških in žensk, kot predpisuje deželna ustava (§ 5). Območje dežele je razdeljeno na štiri volilne enote (Gesetz über..., 2002).

Kmetijska zbornica zvezne dežele Porenje–Pfalško je bila ustanovljena z deželnim zakonom 1990 (Landesgesetz ..., 1970). Zakon ureja splošni regulatorni okvir delovanja zbornice, ki ga (v zakonsko določenih okvirih) dopolnjuje statut zbornice. Zbornica je pravna oseba javnega prava. Njene naloge in dejavnost so, v skladu z zakonom, predvsem gospodarsko svetovanje, dopolnilno izobraževanje, pomoč pri pridobivanju dovoljenj za kmetijske podjetnike, sodelovanje pri ohranjanju naravnega okolja, pospeševanje in izboljševanje kakovosti na področju kmetijstva, izboljševanje kmetijske tehnike in proizvodnje. Temeljni organ zbornice Porenje–Pfalško je skupščina zbornice, ki sprejema statusne, kadrovske in programske odločitve. Sestavlja jo 80 članov. Strokovni odbori skrbijo za strokovne podlage za delovanje zbornice. Zbornico upravlja upravni odbor, zastopa pa jo predsednik. Direktor, kot zaposlen in ne voljen, poslovno upravlja in vodi zbornico. Skupščina zbornice je sestavljena iz 80 članov, ki so v skupščino voljeni po zakonsko določeni metodi. Za vsako volilno obdobje se 80 članskih mest razdeli med 48 predstavnikov lastnikov oziroma imetnikov kmetijskih zemljišč ali gozdov, 9 predstavnikov družinskih članov imetnikov oziroma lastnikov kmetijskih zemljišč ali gozdov, ki pri lastnikih opravljajo kmetijsko ali gozdarsko dejavnost, 7 predstavnikov stalno zaposlenih poklicnih delojemalcev na področju kmetijstva oziroma gozdarstva in 16 predstavnikov kmetijskih ali gozdarskih organizacij. Mandat članov skupščine je zakonsko omejen na šest let (Landesgesetz ..., 1970).

4.5.1.3 Francija

Kmetijske zbornice v Franciji so organizirane na ravni departmajev, regij in države. Osnova kmetijskega zborničnega sistema so departmajske zbornice. Kmetijska zbornica je v vsakem departmaju sestavljena iz članov, ki jih volilni upravičenci volijo v desetih volilnih skupinah oziroma kolegijih. Prvih pet kolegijev sestavljajo nosilci kmetij, lastniki kmetijskih zemljišč, nekdanji nosilci kmetij, delavci, zaposleni v kmetijski proizvodnji in delavci, zaposleni v kmetijskih strokovnih oziroma poklicnih organizacijah. Naslednjih pet kolegijev sestavljajo skupine pravnih oseb (ZKGZ-D, 2013).

Regijske zbornice sestavljajo predsedniki departmajskih zbornic, voljeni člani in člani po zakonu.

Stalna skupščina kmetijskih zbornic je organizirana na nivoju države in jo sestavljajo predsedniki departmajskih in regijskih kmetijskih zbornic.

Sredstva za delovanje kmetijskih zbornic v Franciji se med drugim zagotavljajo z dajatvijo, ki se odmeri od iste osnove kot zemljiški davek od nezazidanih zemljišč. Če je zemljišče v zakupu, plača polovico dajatve lastnik, polovico pa zakupnik (ZKGZ-D, 2013).

4.5.1.4 Poljska

Na Poljskem so člani kmetijskih zbornic fizične in pravne osebe, ki so zavezanke za davek po predpisih za davek o kmetijskem davku ali zavezanke za davek od dohodka od posebne kmetijske proizvodnje oziroma člani kmetijskih proizvodnih zadrug, ki so v zadruge vložili svoja zemljišča (Ustawa..., 1995).

Po zakonu o kmetijskem davku (Ustawa..., 1984) so predmet tega davka zemljišča kmetijskih gospodarstev. Za kmetijsko gospodarstvo se štejejo obdelovalna zemljišča, zemljišča pod ribniki ter zemljišča pod stavbami, ki so povezana s kmetijsko dejavnostjo, če je celotna površina teh zemljišč večja od 1 hektara, pa tudi obdelovalna zemljišča, ki presegajo 1 hektar primerljive oziroma preračunane površine.

Kmetijske zbornice se financirajo iz več virov. Prvi odstavek 35. člena zakona, ki našteva vire financiranja, omenja članske prispevke šele v 4. točki. O višini članskih prispevkov odloča skupščina zbornice.

4.5.2 Primerjalna ureditev zbornične organiziranosti v Sloveniji

Zbornice so korporativne pravne osebe, v katerih se brez profitnega namena združujejo bodisi gospodarski subjekti bodisi posamezniki, ki opravljajo določen poklic. Že iz te definicije je razvidno, da lahko govorimo o dveh vrstah zbornic: o gospodarskih zbornicah (tistih, v katerih se združujejo gospodarski subjekti, torej predvsem gospodarske družbe) in o poklicnih zbornicah (tistih, v katerih se združujejo posamezniki, ki opravljajo določeno poklicno dejavnost) (Virant, 1999).

Glede na način ustanovitve, namen in obveznost članstva lahko zbornice razdelimo na javnopravne in zasebnopravne.

Javnopravne so tiste, ki jih ustanovi država z oblastnim aktom (praviloma zakonom). Članstvo v teh zbornicah je za določen krog subjektov obvezno. Javnopravne zbornice izvajajo naloge v javnem interesu. Zasebnopravne zbornice pa so zbornice, ki jih prostovoljno ustanovijo fizične in pravne osebe z neoblastnim aktom (pogodbo, statutom ali drugim aktom o ustanovitvi). Zbornice izvajajo naloge v interesu svojih članov, opredeljene v aktu o ustanovitvi, ni pa izključeno, da bi jim država podelila javna pooblastila (Virant, 1999).

Zbornična organiziranost v Sloveniji ni predpisana ali enotno urejena, ampak je prepuščena vsakemu posameznemu aktu, ki jo ureja. V slovenski praksi je sicer pogosta nejasna razmejitev med društvi in zbornicami. Zbornica je praviloma subjekt javnega prava, članstvo pa obvezno. Medtem je društvo subjekt zasebnega prava in članstvo je prostovoljno. Kot zbornica se tako pogosto poimenujejo razna društva, predvsem tista, ki združujejo predstavnike različnih poklicev. Vendar pa je jasno, da jim samo poimenovanje ne prinese javnopravnega statusa in tudi ne pravice do javnih sredstev ali koncesij, ker jim mora tak status podeliti zakon (Trstenjak, 2003).

Slovenijo tradicionalno označuje javnopravni model zbornic. Iz evidenc Poslovnega registra Slovenije (2013) Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), je razvidno, da so v Sloveniji trenutno registrirane naslednje zbornice:

- 1) Ameriška gospodarska zbornica;
- 2) Britanska gospodarska zbornica v Sloveniji;
- 3) Detektivska zbornica Republike Slovenije;
- 4) Gospodarska zbornica Slovenije (GZS);
- 5) Inženirska zbornica Slovenije;
- 6) Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS);
- 7) Kulturniška zbornica Slovenije;
- 8) Lekarniška zbornica Slovenije;
- 9) Notarska zbornica Slovenije;
- 10) Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS);
- 11) Odvetniška zbornica Slovenije;
- 12) Primorska gospodarska zbornica (PGZ);
- 13) Slovenska oglaševalska zbornica (SOZ);
- 14) Slovensko-nemška gospodarska zbornica;
- 15) Socialna zbornica Slovenije;
- 16) Strokovno združenje – Zbornica radioloških inženirjev Slovenije;
- 17) Trgovinska zbornica Slovenije;
- 18) Turistično gostinska zbornica Slovenije (TGZ);
- 19) Veterinarska zbornica;
- 20) Zbornica sanitarnih tehnikov in inženirjev Slovenije (Zbornica STI Slovenije Ljubljana);
- 21) Zbornica davčnih svetovalcev Slovenije (ZDSS);
- 22) Zbornica delovnih terapevtov Slovenije – strokovno združenje;
- 23) Zbornica izvršiteljev Slovenije;
- 24) Zbornica kliničnih psihologov Slovenije;
- 25) Zbornica laboratorijske medicine Slovenije;
- 26) Zbornica upraviteljev Slovenije;
- 27) Zbornica varnosti in zdravja pri delu (Zbornica VZD);
- 28) Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS);

- 29) Zbornica za management in consulting (ZMCS);
- 30) Zbornica za pospeševanje podjetništva;
- 31) Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja (ZRSZV) in
- 32) Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

KGZS je, glede na zgornje delitve, gospodarska in javnopravna zbornica, zato se jo lahko primerja, vendar tudi to le deloma, ker, kot smo navedli, kmetijstvo ni zgolj gospodarska panoga, z gospodarskimi zbornicami, kot sta Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) in Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS), ki imata tudi najdaljšo tradicijo.

Po letu 2006, ko je bilo ukinjeno obvezno članstvo v GZS in 2013 v OZS, obvezno članstvo pa je ostalo v KGZS, je najbolj aktualno vprašanje, ali je ureditev, kjer je za nekatere subjekte članstvo obvezno, za druge pa prostovoljno, primerna.

4.5.2.1 Gospodarska zbornica Slovenije

GZS je samostojno, prostovoljno, interesno in nepridobitno združenje pravnih in fizičnih oseb, ki na trgu opravljajo pridobitno gospodarsko dejavnost za uveljavljanje vpliva svojih članov v razmerju do države, sindikatov, organov in institucij Evropske skupnosti in drugih partnerjev pri sprejemanju in uresničevanju gospodarske politike in gospodarskega sistema; izvajanje gospodarsko pospeševalnih storitev in izvajanje javnih pooblastil v skladu z zakonom (1. člen Statuta GZS, 2012).

Poslanstvo Gospodarske zbornice Slovenije je, da kot učinkovit gospodarski lobi zastopa interese podjetij v razmerjih z državo in sindikati pri oblikovanju pogojev dela in poslovanja ter pri zagotavljanju pogojev za gospodarski razvoj. Članom zagotavlja nove priložnosti za razvoj, konkurenčnost in prodor na tuje trge (Naše poslanstvo ..., 2013).

Zakon o gospodarskih zbornicah (ZGZ, 2006), ki je v zbornični sistem uvedel prostovoljno članstvo, je začel veljati 24. junija 2006. S tem dnem je prenehal veljati stari Zakon o gospodarski zbornici Slovenije (ZGZS, 1990), ki pa se je še vedno uporabljal do uskladitve statuta pravnega naslednika GZS z določbami novega zakona.

ZGZ (2006) predstavlja splošen zakon o zbornicah in poklicnih združenjih s ciljem oblikovati podlago za enotno urejanje zbornic in demokratizirati združevanje gospodarskih subjektov v različne zbornice. Zakon, ki ureja status, postopek ustanavljanja, delovanja, preoblikovanja in prenehanja gospodarskih zbornic ter preoblikovanje GZS, opredeljuje gospodarsko zbornico kot samostojno, prostovoljno, interesno in nepridobitno združenje. Zakon ločuje med gospodarskimi in poklicnimi združenji, ločitev pa temelji na tem, ali lahko neko dejavnost opravljajo pravne ali fizične osebe ali pa samo fizične osebe (2. člen). Ta delitev je pomembna predvsem zaradi vprašanja, kdo je lahko član zbornice.

Po ZGZ (2006) je pravna oseba zasebnega prava, zato je članstvo v zbornici prostovoljno. Vanjo se lahko skladno s statutom zbornice včlanijo gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki, pri tem pa s statutom ne more biti določeno, da se za člane zbornice sprejmejo le osebe iz določene panoge ali ki opravljajo določeno gospodarsko dejavnost.

Zbornica pridobi status pravne osebe z vpisom v register (3. člen ZGZ, 2006). Za delovanje v pravnem prometu mora zbornica imeti svoje ime in sedež, ki ju določi v statutu, kjer se opredelijo tudi cilji in naloge zbornice, način obveščanja javnosti o delu zbornice, organi zbornice itd.

Z vidika statusnih vprašanj zbornic zakon (ZGZ, 2006) poleg statuta kot ustanovitvenega akta predvideva enoten tip organov (13. člen), zaščito imena zbornice (5. člen), zastopanje (zbornico v pravnem prometu predstavlja predsednik zbornice, lahko pa tudi generalni tajnik - 12. člen), vpis v register (22. člen) in prenehanje zbornice (24. člen). ZGZ je bil kmalu po uveljavitvi deležen vložitev pobud za oceno ustavnosti. Ustavno sodišče RS je tako izdalo dve odločbi, s katerima je poseglo v ZGZ (Odločba o ugotovitvi ..., 2009 in Odločba o ugotovitvi ..., 2010).

4.5.2.2 Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS)

OZS je pravna oseba javnega prava in je samostojna, strokovna in nestrankarska poslovna organizacija, ki deluje na območju Republike Slovenije (1. člen Statuta OZS, 2013).

Poslanstvo OZS je, da s svojim delovanjem in komuniciranjem z javnostmi podpira in promovira tradicionalne vrednote svojega članstva. Zavzema se za ohranjanje tradicije in posebnosti obrti ter skrbi za enakovredno vlogo območnih obrtno-podjetniških zbornic. Ključno vlogo v OZS imajo strokovne sekcije, saj predstavljajo temelj povezovanja obrtnikov. Temeljne naloge OZS so zastopanje interesov članov pred državo, informiranje članov, opravljanje storitev za člane in izvajanje javnih pooblastil (Poslanstvo OZS, 2013).

Državni zbor RS je sprejel novelo Obrtnega zakona 5. marca 2013. Na zahtevo Državnega sveta RS je Državni zbor RS o predlogu ponovno odločal 28. marca 2013 ter Zakon o spremembah in dopolnitvah Obrtnega zakona ponovno potrdil (ObrZ-E, 2013). Z uveljavitvijo spremembe je bilo ukinjeno obvezno in uvedeno prostovoljno članstvo v OZS.

S statutom OZS se podrobneje določajo naloge, njena organiziranost, območja delovanja območnih obrtno-podjetniških zbornic, sodelovanje članov pri delu organov in vsa druga vprašanja, pomembna za delovanje Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije. K določilom statuta OZS, ki se nanašajo na izvajanje javnih pooblastil, daje soglasje Vlada Republike Slovenije.

4.5.2.3 Poklicne zbornice

V poklicnih zbornicah se združujejo posamezniki, ki opravljajo določeno poklicno dejavnost. V ozadju ustanovitve poklicnih zbornic z obveznim članstvom je navadno tudi »cehovski« oziroma »stanovski« interes skupine posameznikov, poklicne elite, kakor tudi da je delovanje poklicnih zbornic običajno v skladu z interesom velike večine članov (Virant, 1999).

Obvezno članstvo v poklicnih zbornicah je tudi stvarno utemeljeno, saj naj bi bila poklicna zbornica odgovorna tudi za stroko z vidika varnosti uporabnikov in zato nalaga svojim članom tudi vrsto drugih ravnanj in ne le plačilo članarine, zato morajo imeti glede nosilcev poklica tudi posebno evidenco in stike (Friedl, 2009).

4.6 ANALIZA PREDNOSTI IN POMANJKLJIVOSTI ORGANIZIRANOSTI KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE

4.6.1 Normativna ureditev in dejanski položaj Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Že od začetka delovanja KGZS so tudi v vladnih političnih strankah prisotne razprave predvsem na temo obveznega ali neobveznega članstva in kriterij za članstvo v KGZS. V koalicijski pogodbi iz leta 2004 so se koalicijske stranke, na primer, med drugim dogovorile: »...koalicija se bo zavzela za spremembe in dopolnitve zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici s ciljem, da se dvigne višina katastrskega dohodka, ki ga morajo dosegati fizične osebe za obvezno članstvo po prvem odstavku 9. člena zakona« (Koalicijska pogodba ..., 2004). V koalicijski pogodbi iz leta 2008 (Koalicijski sporazum ..., 2008) se koalicijske partnerice prav tako zavezujejo, da bo proučeno obvezno članstvo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije oziroma višina cenusa za obvezno članstvo, medtem ko koalicijska pogodba iz leta 2012 (Pogodba za Slovenijo ..., 2012) navaja, da bo obvezno povezovanje v KGZS omejeno na prejemnike subvencij in lastnike večjih gozdov. Koalicijski pogodbi o sodelovanju iz leta 2013 in 2014 Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v pogodbah ne omenjata (Dogovor o sodelovanju ..., 2013) in Za boljšo Slovenijo ..., 2014), prav tako zbornice ne omenja Koalicijski sporazum o sodelovanju v vladi Republike Slovenije za mandatno obdobje 2014–2018 (Koalicijski sporazum ..., 2014).

V primerjavi z drugimi organizacijami civilne družbe KGZS temelji na obveznem članstvu, kar ji zagotavlja visoko stopnjo reprezentativnosti, čeprav ne zajema celotnega kmetijstva. Obvezno članstvo v zbornici zagotavlja uresničevanje nalog, zaradi katerih je bila ustanovljena. Vendar je število članov takšno, da lahko zbornica reprezentativno nastopa kot partnerica državi, zlasti pri normativnem urejanju področja kmetijstva, gozdarstva in ribištva. Zbornica zagotavlja organiziranost tistih, ki opravljajo kmetijsko, gozdarsko oziroma ribiško dejavnost, hkrati pa njihov vpliv na kmetijsko politiko, pospeševanje kmetijstva, gozdarstva in ribištva in s tem na svoj socialni položaj. Pri ostalih

organizacijah civilne družbe je največje vprašanje ravno vprašanje reprezentativnosti, saj članstvo praviloma ne doseže števila, ki bi zagotavljalo reprezentativnost.

4.6.1.1 Obvezno članstvo in ustavna dopustnost obveznega članstva

Že vse od ustanovitve KGZS je, poleg višine katastrskega dohodka kot meje za vstop fizičnih oseb v obvezno članstvo KGZS, največ razprav in tudi pobud za presojo ustavnosti povzročila ravno obveznost članstva. Vendar je Ustavno sodišče RS v vseh svojih odločbah zavzelo stališče, da obvezno članstvo v zbornicah ni v neskladju s pravico do svobodnega združevanja po 42. členu Ustave Republike Slovenije (1991). O vprašanju protiustavnosti obveznega članstva so odločala že številna evropska ustavna sodišča in tudi Evropsko sodišče za človekove pravice. Evropsko sodišče je pri presojanju članstva v belgijski zdravniški zbornici zavzelo stališče, da svoboda združevanja ne zajema javnopravnih asociacij, kakršne so zbornice z obveznim članstvom (Albert and Le Compte ..., 1983).

Ustavno sodišče RS je sledilo praksi Evropskega sodišča in odločilo, da obvezno članstvo ne posega v svobodo združevanja, torej da se pravica iz 42. člena Ustave Republike Slovenije (1991) (pravica do zbiranja in združevanja) ne razteza na zbornice z obveznim članstvom. Ustavno sodišče RS je soglasno utemeljevalo potrebnost in ustavnost obveznega članstva v zbornicah javnopravnega modela, in sicer v GZS (Odločba o ugotovitvi ..., 1998), ko je ta še imela obvezno članstvo, OZS (Odločba o ugotovitvi ..., 2003) in KGZS (Odločba o ugotovitvi ..., 2003). V vseh treh odločbah je Ustavno sodišče RS poudarilo, da z zakonom opredeljen položaj zbornice in z njim povezano obvezno plačevanje članarine izhaja iz pravno sistemske ureditve, v kateri si država zagotovi reprezentativno telo, na katerega se obrne za strokovno mnenje in svetovanje v postopkih normativnega urejanja gospodarskega sistema in ki ji kot predstavnici celotnega gospodarstva prepusti spodbujevalne in pospeševalne funkcije. Obvezno članstvo zagotavlja zbornici neodvisnost in strokovno izvajanje nalog. Skupni interesi gospodarskih subjektov niso identični s seštevkom posameznih interesov članov ali njihovih skupin, pač pa so plod medsebojnega usklajevanja, ki ga zbornica izvaja prek svojih mehanizmov. Prek obveznega članstva je zagotovljena verodostojnost dela zbornice in njena neodvisnost,

strokovnost ter objektivnost. Ustavno sodišče RS je med drugim tudi zapisalo, da je obvezno članstvo primeren, nujen in sorazmeren poseg v ustavno pravico prizadetih subjektov, če si država želi zagotoviti reprezentativnega predstavnika gospodarstva.

O pomembnosti obveznega članstva za javnopravno vlogo zbornice je Ustavno sodišče RS v svoji odločbi zapisalo:

- da bi država na področju kmetijstva, gozdarstva in ribištva lahko uspešno odigrala svojo vlogo, mora nenehno spremljati dogajanja v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu ter po potrebi sproti ukrepati;
- obvezno članstvo v KGZS in obvezno plačevanje članarine zagotavljata uresničevanje njenih temeljnih nalog, ki jih določa 4. člen ZKGZ;
- pravni položaj KGZS (obvezno članstvo) izhaja iz pravno systemske ureditve, v kateri si država zagotovi reprezentativno telo, ki bo sposobno zastopati različne interese, ki izhajajo iz različnih naravnih, gospodarskih in socialnih razmer, v katerih se opravlja kmetijska in gozdarska dejavnost in na katerega se država obrne za strokovno mnenje in mu prepusti pospeševalne in spodbujevalne funkcije;
- skupni interesi članov niso identični s seštevkom posameznih interesov članov ali skupin, ampak so plod medsebojnega usklajevanja, ki ga zbornica izvaja z zborničnim mehanizmom;
- brez obveznega članstva bi grozila nevarnost, da bi se članski krog zmanjšal, zbornica pa bi pri spremljanju gospodarskega življenja na področju kmetijstva in gozdarstva izgubila transparentnost;
- za doseg ciljev zbornice je obvezna včlanitev vseh subjektov, ki opravljajo kmetijsko dejavnost primeren ukrep;
- da bi zagotovil reprezentativnost, je moral zakonodajalec vanjo vključiti čim več subjektov;
- zbornica je bila ustanovljena zato, da opravlja naloge v javnem interesu, dobro opravljanje teh nalog pa koristi tudi članom zbornice (Odločba o ugotovitvi ..., 2003).

Postavlja se vprašanje enakosti pred zakonom glede na trenutno urejenost zborničnega sistema, ko imajo gospodarske zbornice in OZS prostovoljno članstvo, KGZS pa obvezno članstvo. Vendar je pri tem treba poudariti, da kmetijstvo in gozdarstvo nista popolnoma primerljiva z drugimi gospodarskimi dejavnostmi, ker imata zelo poudarjene tudi splošno koristne funkcije (ohranjanje poseljenosti, zagotavljanje socialnega ravnotežja, vzdrževanje in ohranjanje kulturne krajine, ohranjanje nacionalne identitete, ohranjanje tradicionalnih značilnosti in etnografskih posebnosti, zagotavljanje prehranske varnosti, ohranjanje rodovitnosti tal, varovanje okolja pred onesnaženjem, preprečevanje zaraščanja in podobno), od drugih dejavnosti pa se razlikujeta po številu subjektov in tudi po ureditvi glede organiziranosti (za opravljanje dejavnosti ni treba pridobiti statusa družbe ali podjetnika) in davčnih obveznosti (večina zavezancev plačuje davek od katastrskega dohodka kot pavšalne davčne osnove).

Poleg tega je tudi starostna in izobrazbena struktura slovenskega podeželja (zlasti lastnikov kmetij) takšna, da potrebujejo močnega in reprezentativnega zastopnika. Gospodarske družbe in podjetniki imajo ponavadi organizirane službe za korporacijsko komuniciranje, zaradi večje tržne moči ter finančnega položaja lažje uveljavljajo svoje interese tudi z najetimi zunanjimi strokovnjaki in lobisti, medtem ko je posameznik prepuščen lastnemu znanju in finančnim zmožnostim.

Treba se je zavedati tudi ključnih razlik med javnopravno in zasebnopravno organizacijo. Medtem ko javnopravna organizacija deluje tudi v javno korist, člani zasebnopravne organizacije (ki se prostovoljno vključijo v članstvo), upravičeno pričakujejo zgolj komercialne storitve za svojo članarino. Če zbornica nima obveznega članstva, ne moremo govoriti o zbornici, ampak gre za prostovoljno združenje, ki nima javnopravnega statusa in zato zastopa le ozke interese članov.

V razpravah o vrsti članstva se pogosto slišijo argumenti, ki povezujejo obvezno članstvo s pojmom prisile, nedemokratičnosti in neučinkovitosti, medtem ko naj bi bilo prostovoljno članstvo porok moči, vplivnosti in učinkovitosti zbornice. Obvezno članstvo ni samo po sebi model zbornice, ampak je zgolj logična posledica pravno-sistemske ureditve, po kateri zbornica sodeluje pri upravljanju z državo (Friedl, 2005).

Prepričanje, da je organizacija s prostovoljnim članstvom bolj učinkovita, ni nujno pravilno. Obstaja možnost, da lahko stalen in neodvisen vir dohodka organizacijo uspava, vendar pa to nikakor ne pomeni, da je neučinkovita. Res pa je, da se mora organizacija s prostovoljnim članstvom usmeriti zgolj na posamične interese članstva, ki je posledično zato bolj zadovoljno, ker čuti neposredno korist svojega članstva. Vendar pa ti interesi niso nujno identični s skupnimi interesi določenega področja, kar pa že posega na javni interes in s tem koristi vseh, ne le članstva.

Dejstvo je tudi, da imajo pri nalogah, ki jih opravlja KGZS, koristi vsi, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, gozdarstvom ali ribištvom oziroma so lastniki kmetijskih zemljišč ali gozdov, zato se zdi obvezno članstvo in obvezna članarina primerna ureditev.

4.6.2 Financiranje

KGZS ima z obveznim članstvom zagotovljen stalen in neodvisen vir dohodka, kar je nedvomno prednost pri uresničevanju zakonsko določenih nalog. Po podatkih o financiranju, ki so predstavljeni v točki 4.4 te naloge, je zbornični prispevek 2012 predstavljal 60 % vseh dohodkov zbornice. V praksi to pomeni, da je zbornični prispevek (2.084.284 evrov) praktično izključen vir financiranja zborničnega sistema in opravljanja nalog, kot jih našteva 4. člen (ZKGZ-NPB6, 2014). Iz teh sredstev se kot pravna oseba financira celotna KGZS. Del proračunskih sredstev, ki jih KGZS dobiva iz proračuna Republike Slovenije, namreč predstavlja 23 % vsega prihodka zbornice, vendar pa grede ta sredstva izključno za financiranje javnih služb – Sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo in Sektorja za živinorejo na zborničnem uradu, ki izvajata koordinacijo kmetijsko svetovalne službe in službe za selekcijo in kontrolo v živinoreji na osmih kmetijsko gozdarskih zavodih.

Nesporno je torej dejstvo, da obvezno članstvo zagotavlja stalen, stabilen in neodvisen vir financiranja. Vendar pa se je v praksi izkazalo, da je sistem odmere, pobiranja in izterjave zborničnega prispevka neekonomičen. Težave se pojavljajo tako pri sami vzpostavitvi baze članstva in s tem povezanim pridobivanju podatkov kot pri sami odmeri, ko se vsem članom pošilja odmerna odločba v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

Hkrati pa je težava pri sistemu zborničnega prispevka njegova odvisnost od katastrskega dohodka, ki se je pri odmeri zborničnega prispevka izkazal za zelo nestabilno kategorijo in posledično je nestabilen tudi glavni vir financiranja KGZS. Katastrski dohodek je vnaprej ocenjen dohodek, ki se da doseči na kmetijskem zemljišču glede na njegovo kakovost in lego. Ugotavljanje katastrskega dohodka ureja ZUKD-1 (2011). Pri vsem pobranem zborničnem prispevku je več kot 90 % tistega, ki je vezan na katastrski dohodek. ZKGZ določa, da fizične in pravne osebe, ki dosejajo zakonsko določeno mejo za članstvo v KGZS, plačajo 4 % od katastrskega dohodka, vendar ne manj kot pavšalni znesek. ZKGZ dopušča, da se ta stopnja v soglasju z Vlado Republike Slovenije po sklepu sveta zbornice glede na obseg nalog iz letnega programa dela, ki se financirajo iz zborničnega prispevka, poveča ali zmanjša za največ 20 %. ZKGZ je torej z možnostjo dviga ali znižanja stopnje

zborničnega prispevka omogočil uravnava odmere zborničnega prispevka glede na obseg nalog iz letnega programa dela za plus ali minus 20 %. Problem pa nastopi, ko pride do takšne valorizacije katastrskega dohodka, da je z 20 % spremembo stopnje zborničnega prispevka ni več mogoče uravnati.

Iz preglednice 4 je razvidno gibanje višine katastrskega dohodka od ustanovitve KGZS do zadnje valorizacije 2011, ko se je katastrski dohodek za leto 2010 znižal za 36 %.

Preglednica 4: Gibanje višine katastrskega dohodka v obdobju 2000–2013 (KGZS, 2014b)

Leto	Katastrski dohodek vseh članov kot osnova za odmero zborničnega prispevka v €	Sprememba glede na predhodno leto	Gibanje katastrskega dohodka (KD)
2000	68.206.461		
2001	67.541.058	99,02 %	
2002	67.821.327	100,41 %	
2003	72.237.247	106,51 %	Valorizacija – zvišanje KD za 6 %
2004	74.165.940	102,67 %	
2005	65.111.517	87,79 %	Valorizacija - znižanje KD za 14,99 %
2006	66.893.469	102,74 %	
2007	67.146.712	100,38 %	
2008	60.319.695	89,83 %	Znižanje KD za 11 % - sprememba ZKGZ-dvig praga KD za obvezno članstvo KGZS
2009	60.606.518	100,48 %	
2010	38.788.171	64,00 %	Valorizacija - znižanje KD za 36 %
2011	38.975.246	100,48 %	
2012	39.081.459	100,27 %	
2013	31.630.951	80,94 %	Sprememba načina izračunavanja KD

Iz preglednice 5 je razvidno gibanje odmere zborničnega prispevka kot posledice spreminjanja katastrskega dohodka. Kako nestabilen faktor je katastrski dohodek, je razvidno pri odmeri zborničnega prispevka za leto 2010, ko se je odmera, kljub 20 % dvigu stopnje zborničnega prispevka približala samo na 92 % tiste iz leta 2009.

Preglednica 5: Gibanje odmere zborničnega prispevka glede na katastrski dohodek v obdobju 2001–2013 (KGZS, 2014a)

Odmera ZP	Število članov KGZS	Odmera ZP v €	Povprečna odmera po letih v €	Sprememba glede na predhodno leto
2001	173.516	2.015.571	11,62	
2002	173.105	2.442.503	14,11	121,18 %
2003	172.773	3.121.159	18,07	127,79 %
2004	173.923	3.241.586	18,64	103,86 %
2005	172.911	2.920.593	16,89	90,10 %
2006	173.271	2.607.516	15,05	89,28 %
2007	173.224	3.075.300	17,75	117,94 %
2008	112.047	2.592.754	23,14	84,31 %
2009	111.215	2.238.299	20,13	86,33 %
2010	110.525	2.074.499	18,77	92,68 %
2011	109.715	2.084.284	19,00	100,47 %
2012	111.214	2.090.799	18,80	100,31 %
2013	91.623	1.741.188	19,00	83,28 %

Kljub obveznemu plačevanju zborničnega prispevka lahko ugotovimo, da zaradi različnih dejavnikov, ki vplivajo na višino katastrskega dohodka in mejo za obvezno članstvo v KGZS, ne gre za stabilen vir financiranja. Stroški pobiranja odmerjenega zborničnega prispevka in izterjave neplačanega zborničnega prispevka predstavljajo približno 7 % letne odmere. Vrste stroškov, ki so lahko neposredno vezani na odmero zborničnega prispevka, so stroški storitev za računalniški program, tiskanja odločb o odmeri in poštne.

4.6.3 Organiziranost

Ob ustanovitvi je bila organiziranost zbornice postavljena na treh ravneh: na državni ravni, ki jo predstavlja zbornični urad, na območni ravni, ki jo predstavlja 13 območnih enot zbornice, in na lokalni ravni, ki jo predstavlja 60 izpostav območnih enot.

Organiziranost se skozi leta ni spreminjala in je bila nedvomno postavljena z namenom čim boljše teritorialne pokritosti in čim večjega vpliva članstva. Ob optimalnem delovanju bi bil sistem verjetno zelo dober, vendar se pojavljajo težave zaradi neaktivnosti

posameznih odborov izpostav, včasih pa tudi območnih enot. Z namenom znižanja stroškov in predvsem z namenom zagotavljanja večje aktivnosti je bila sprejeta sprememba Statuta KGZS, s katero so se ukinile volitve v odbore izpostav, pristojnost imenovanja pa se je podelila svetom območnih enot. Slovensko kmetijstvo je regionalno izredno raznoliko, zato je smiselno, da se problematika posameznega območja obravnava in rešuje na regionalni ravni. Interesi posameznih regionalnih območij Slovenije so zaradi tako raznolikih pogojev pridelave in prireje tako različni, da je iskanje kompromisov pri reševanju na državnem nivoju oteženo. Pri tem mora KGZS upoštevati svoje poslanstvo in kot reprezentativna predstavnicca svojih članov upoštevati značilnosti in potrebe vseh trinajstih območnih enot. Vplivu članstva je namenjen tudi sistem volitev po načelu splošne in enake volilne pravice, na volitvah, ki potekajo po sistemu volitev v Državni zbor Republike Slovenije, na voliščih po vsej Sloveniji. Sistem volitev omogoča vsakemu članu, da kandidira na eno od 185 mest v organih zbornice, ki se jih voli, prav tako pa lahko člani sami odločijo, kdo bo njihov zastopnik v organih. Če je na eni strani tak sistem zelo demokratičen, pa na drugi strani izvedba volitev pomeni veliko finančno in organizacijsko breme za zbornico.

Po prvih volitvah v svet zbornice leta 2000, kjer je udeležba znašala 24,8 %, je udeležba na volitvah 2004 znašala 13,4 % in 2008 11,4 %. Medtem ko je prve volitve leta 2000 izvajala takratna Republiška volilna komisija in je bilo število volišč primerno večje, je volitve 2004 in 2008 izvajala zbornica sama. Zaradi finančnih razlogov je bilo volišč manj kot 10 % tistih, ki so na voljo na državnih volitvah. Zlasti z namenom povečanja volilne udeležbe se je 2012 s spremembo statuta (Spremembe in dopolnitve Statuta ..., 2012) omogočilo glasovanje po pošti za vse volilne udeležence. Volilna udeležba na volitvah 2012 je tako znašala 16,33 %.

Ker pa je možnost nepravilnosti pri neomejenem glasovanju po pošti bistveno večja, se je s spremembami Statuta KGZS 2015 (Spremembe Statuta ..., 2015) določilo, da se volitve v svet zbornice in svete njenih območnih enot izvedejo praviloma na voliščih in se tako zagotovi spoštovanje načela osebnega, tajnega in svobodnega glasovanja na način, ki je primerljiv z volitvami v Državni zbor RS.

Če se pri vseh teh podatkih analizira razmerje med stroškom volitev in učinkom glede na udeležbo, je vsekakor moč zaključiti, da normativna ureditev volitev v KGZS ni primerna.

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

KGZS je bila kot pravna oseba javnega prava po več kot desetletnih prizadevanjih ustanovljena z ZKGZ leta 1999, z delovanjem je začela maja 2000. Zaradi velikega števila amandmajev v postopku sprejemanja ZKGZ so bile njene pristojnosti ob ustanovitvi okrnjene v primerjavi s predvidenimi pristojnostmi v samem predlogu zakona. Po predlogu zakona bi morali biti v zbornico vključeni tudi lovstvo, gozdarske izvajalske organizacije ter kmetijsko šolstvo, prav tako se je predvidevalo več javnih pooblastil zbornice.

Z ustanovitvijo KGZS je bilo, glede na lastništvo zemlje in pravno obliko kmetijskega gospodarstva, urejeno zastopstvo celotnega kmetijstva in gozdarstva.

Z dnem konstituiranja zbornice je prenehala Uprava Republike Slovenije za pospeševanje kmetijstva kot organ v sestavi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Delavci te uprave so z istim dnem postali delavci zbornice. Zbornica je prevzela tudi pristojnosti in naloge ter arhive in premoženje, s katerim je upravljala Uprava Republike Slovenije za pospeševanje kmetijstva. Naloge in zaposlene z Uprave Republike Slovenije za pospeševanje kmetijstva je prevzel Sektor za kmetijsko svetovanje KGZS, ki koordinira izvajanje javne službe kmetijskega svetovanja in kontrole ter selekcije v živinoreji, ki se financira iz proračuna in zato je KGZS določena kot posredna proračunska uporabnica. Posledično je del javnega sektorja in zanjo veljajo predpisi o javnih uslužbencih in predpisi, ki urejajo javna naročila. Podvržena je tudi nadzoru Računskega sodišča RS.

ZKGZ je KGZS določil tudi kot ustanoviteljico kmetijskih zavodov, tako da je v šestih mesecih po konstituiranju nad njimi prevzela ustanoviteljske pravice in jih preoblikovala v osem kmetijsko gozdarskih zavodov, nad katerimi izvaja ustanoviteljske pravice, določene z zakonom, sklepi o ustanovitvi in statuti. KGZS je edina pravna oseba javnega prava, ki je poleg države ali lokalnih skupnosti ustanoviteljica javnih zavodov, zato se pogosto pojavlja nedorečenost v predpisih.

ZKGZ je določil položaj in delovno področje KGZS, cilje in namen ustanovitve, delovno področje, organizacijske enote, vsebine, ki jih je KGZS morala urediti s statutom, razmerje

med KGZS in upravnimi organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, obvezne organe KGZS, njihovo sestavo in pristojnosti, financiranje KGZS, obvezne člane in višino ter način odmerjanja zborničnega prispevka in sistem volitev v Svet KGZS.

Za obvezne člane je določil fizične in pravne osebe, ki izpolnjujejo določene pogoje glede opravljanja kmetijske in gozdarske dejavnosti oziroma lastništva kmetijskih in gozdnih zemljišč v določenem obsegu ter omogočil tudi možnost prostovoljnega članstva.

Glede na spremembe ZKGZ in poskuse sprememb od leta 2000 naprej, je mogoče zaključiti, da je največ pripomb pri organiziranosti na obvezno članstvo v KGZS in mejo za članstvo fizičnih oseb, ki je vezana na katastrski dohodek.

Pobude za oceno ustavnosti obveznega članstva so bile do zdaj neuspešne, saj je Ustavno sodišče Republike Slovenije že večkrat odločilo, da obvezno članstvo v zbornicah ni v neskladju s pravico do svobodnega združevanja po 42. členu Ustave Republike Slovenije (1991).

Ob razpravah o primernosti obveznega članstva na področju kmetijstva je treba izhajati iz dejstva, da kmetijstvo ni v celoti primerljivo z gospodarstvom, ker kmetijstvo ni le gospodarska panoga, ampak ima vlogo tudi pri ohranjanju poseljenosti, zagotavljanju socialnega ravnotežja, vzdrževanju in ohranjanju kulturne krajine, ohranjanju nacionalne identitete, ohranjanju tradicionalnih značilnosti in etnografskih posebnosti, zagotavljanju prehranske varnosti, ohranjanju rodovitnosti tal, varovanju okolja pred onesnaženjem, preprečevanju zaraščanja ipd. Prav tako organiziranosti KGZS ne moremo primerjati s poklicnimi zbornicami. Poleg tega je tudi starostna in izobrazbena struktura slovenskega podeželja (zlasti lastnikov kmetij) takšna, da potrebujejo močnega in reprezentativnega zastopnika.

Prav tako do zdaj ni bil uspešen noben poskus zakonske spremembe obveznega članstva v prostovoljno. KGZS je organizirana po vzoru primerljivih evropskih zbornic – zlasti avstrijske, vendar je odvisno predvsem od države, kakšen model zbornične organiziranosti vzpostavi. Ob dejstvu, da zbornični sistem v Sloveniji trenutno nima enotne ureditve

(prostovoljno članstvo v GZS in vseh na novoustanovljenih gospodarskih zbornicah ter v OZS in obvezno članstvo v KGZS ter večini poklicnih zbornicah), je prav gotovo pričakovati nadaljnje razprave na tem področju.

V zvezi s članstvom fizičnih oseb v KGZS se neprestano pojavljajo vprašanja primernosti ključnega kriterija za članstvo, to je katastrskega dohodka. Katastrski dohodek kot vnaprej ocenjen dohodek, ki se ga da doseči na kmetijskem zemljišču glede na njegovo kakovost in lego, se je izkazal kot nezanesljiv kriterij, saj zaradi neurejenega zemljiškega katastra ne izkazuje dejanskega stanja. Meja za članstvo je bila ob ustanovitvi določena na 82,92 evra, kar je pomenilo skoraj 172.000 članov – fizičnih oseb. Ob spremembi ZKGZ 2008 se je ta meja spremenila v 167 evrov, kar je pomenilo, da se je prag za članstvo v KGZS zvišal za 100 %. Število obveznih članov – fizičnih oseb v KGZS se je zmanjšalo za 35,8 %, in sicer s 171.903 na 112.477. S tem so iz članstva v KGZS izpadli najmanjši lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov, ki so se najmanj ukvarjali s kmetijstvom ali gozdarstvom in so posledično tudi najbolj nasprotovali obveznemu članstvu.

Katastrski dohodek kot glavni kriterij za članstvo v KGZS in posledično glavna osnova za odmero zborničnega prispevka se je zaradi podvrženosti valorizaciji izkazal za nestabilen vir. Kot tak KGZS ne zagotavlja stabilnega vira financiranja, kar je problematično zaradi dejstva, da zbornični prispevek predstavlja glavni vir financiranja za zbornični sistem.

KGZS je organizirana na treh ravneh: državni, območni in lokalni. Takšna organiziranost se je, glede na aktivnosti zlasti lokalnih odborov izpostav, ki naj bi delovali na ravni upravne enote, pokazala za vprašljivo. Prav tako je v prihodnosti treba proučiti smiselnost ureditve volitev v organe KGZS po sistemu volitev v Državni zbor RS. Neposredne in splošne volitve so sicer demokratične, vendar pa nizka volilna udeležba na številčno zelo omejenih voliščih - v povezavi s stroški volitev - vzbujata vprašanje smotrnosti takšne ureditve.

6 POVZETEK

Evropska unija nima enotnih ureditev za organizacijo in delovanje kmetijskih ali gozdarskih zbornic. Pristojnost na tem področju je prepuščena državam članicam. Slovenija po ukinitvi obveznega članstva v GZS kot najstarejši zbornici, nima enotno urejenega zborničnega sistema v gospodarstvu, temveč sistem več zbornic, od katerih se na splošno gospodarske zbornice ustanovljajo po načelu pluralnosti, medtem ko so druge ustanovljene z zakonom in imajo obvezno članstvo.

KGZS je pravna oseba javnega prava z obveznim članstvom. Z nekaj več kot 91.000 obveznimi člani – fizičnimi in pravnimi osebami je največja organizacija civilne družbe, ki varuje in zastopa interese kmetijstva, gozdarstva in ribištva, svetuje posameznikom in pravnim osebam, ki opravljajo kmetijsko, gozdarsko in ribiško dejavnost ter pospešuje gospodarno in okolju prijazno kmetovanje, gozdarstvo in ribištvo.

Organiziranost KGZS na treh ravneh omogoča pokritost celotnega območja Slovenije in zaradi sistema neposrednih in splošnih volitev tudi velik vpliv članstva na oblikovanje obveznih organov KGZS.

Kot javnopravna korporacija in posredna proračunska uporabnica je uvrščena v javni sektor. Podeljena so ji bila tudi javna pooblastila, vendar ne toliko, kolikor je bilo predvideno ob vložitvi predloga ZKGZ.

Po 15-ih letih delovanja so se pokazale določene organizacijske slabosti, ki bi jih bilo treba ob spreminjanju ZKGZ odpraviti. Zaradi pogostosti spreminjanja oz. poskusov spreminjanja ZKGZ in s tem pravnega statusa KGZS bi bilo treba določiti sistem, ki bi zagotavljal dolgoročno stabilnost delovanja KGZS, kar bi omogočilo usmeritev vseh aktivnosti KGZS v zastopanje interesov kmetijstva, gozdarstva in ribištva.

Spremembe bi morale ohraniti reprezentativnost ter spodbujati stalno racionalizacijo in optimizacijo organizacijskega sistema, da bi dosegli čim večjo stopnjo odzivnosti državnih organov in organov lokalnih skupnosti na pobude in predloge KGZS.

7 VIRI

- Akt o ustanovitvi zavoda Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu. 2005. Ljubljana, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije: 10 str. (interni vir)
- Albert and Le Compte v. Belgium. 1983. 7299/75; 7496/76, Council of Europe, European Court of Human Rights
<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b6f510.html> (10.mar. 2011)
- Dogovor o sodelovanju Pozitivne Slovenije, Socialnih demokratov, Državlanske liste in Demokratične stranke upokojuencev Slovenije v Vladi Republike Slovenije. Vlada Republike Slovenije: 32 str.
http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2013/Vlada_AB/Dogovor_o_sodelovanju_v_Vladi_RS.pdf (24. nov. 2013)
- Dejavnost Zavoda za certifikacijo gozdov. 2015. Ljubljana, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije.
<http://www.kgzs.si/kv/zavodi/zavod-za-certifikacijo-gozdov.aspx> (29. maj 2015)
- Friedl, A. 2005. V iskanju pravega modela, primerjalna ureditev gospodarskih zbornic. Glas gospodarstva, 5, 10: 22-27
- Friedl, A. 2009. Neokorporativistični ali pluralistični koncept gospodarskih zbornic v Sloveniji. Podjetje in delo, 35, 3/4: 646-664
- Gesetz vom 29. Oktober 1969 über die Kammern für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark. Bundeskanzleramt Österreich.
<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrStmk&Gesetzesnummer=20000187> (28. maj 2015)
- Gesetz vom 18. April 2002 über die Burgenländische Landwirtschaftskammer. Bundeskanzleramt Österreich.
<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrBgl&Gesetzesnummer=20000343> (28. maj 2015)
- Gesetz über die Landwirtschaftskammer Schleswig-Holstein in der Fassung der Bekanntmachung vom 26. Februar 2002. Landesregierung Schleswig-Holstein.

<http://www.gesetze-rechtsprechung.sh.juris.de/jportal/?quelle=jlink&query=LwKG+SH+%C2%A7+20&psml=bssshoprod.psml&max=true> (29. maj 2015)

Kärntner Landwirtschaftskammergesetz. 1991. Bundeskanzleramt Österreich.

<http://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=LrK&Dokumentnummer=LKT40009492> (29. maj 2015)

KGZS. 2000. Zapisnik konstitutivne seje sveta KGZS. 2000. Ljubljana, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije: 11 str. (interni vir)

KGZS. 2008a. Območne enote in izpostave območnih enot KGZS (interni vir)

KGZS. 2008b. Število obveznih članov – fizičnih oseb... (interni vir)

KGZS. 2012a. Število članov po območnih enotah - volilnih enotah ob volitvah v organe KGZS leta 2012 in število članov, ki so se iz območne – volilne enote volili v Svet KGZS (interni vir)

KGZS. 2012b. Število članov po območnih enotah-volilnih enotah ob volitvah v organe KGZS leta 2012 in število članov, ki so se volili v svete posameznih območnih enot (interni vir)

KGZS. 2013. Organigram Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (interni vir)

KGZS. 2014a. Gibanje odmere zborničnega prispevka glede na katastrski dohodek v obdobju 2001- 2013 (interni vir)

KGZS. 2014b. Gibanje višine katastrskega dohodka v obdobju 2000 – 2013 (interni vir)

KGZS. 2014c. Odmera zborničnega prispevka za leto 2013 (interni vir)

Koalicijska pogodba o sodelovanju v vladi Republike Slovenije za mandat 2004–2008. 2004. Slovenska ljudska stranka.

<http://www.sls.si/bin?bin.svc=obj&bin.id=F0F28BCC-56A6-DF2D-8835-02857F5C61A8> (30. okt. 2013)

Koalicijski sporazum o sodelovanju v vladi Republike Slovenije za mandat 2008–2012. 2008. Zares socialno liberalni: 69 str.

http://www.zares.si/wp-content/uploads/koalicijska_pogodba-2008-11-06.pdf (30. okt. 2013)

Koalicijski sporazum o sodelovanju v vladi Republike Slovenije za mandatno obdobje 2014–2018. 2014. Vlada Republike Slovenije: 72 str.

http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/dokumenti/2014_Koalicijski_sporazum_parafiran.pdf (2. nov. 2014)

Kresal, F. 2002. Zbornice in združenja v Sloveniji 1918–1945. Prispevki za novejšo zgodovino, 42, 1: 33–44

Kuhar, E. 1997. Kdaj kmetijsko gozdarska zbornica? Gospodarski vestnik, 46, 47: 100–101

Kuhar, E. 1999. Obvezno članstvo, a okrnjene pristojnosti. Gospodarski vestnik, 48, 31: 41–42

Landesgesetz über die Landwirtschaftskammer Rheinland-Pfalz (LwKG). Vom 28. Juli 1970. Rheinland Pfalz Ministerium der Justiz und für Verbraucherschutz.

http://landesrecht.rlp.de/jportal/portal/t/hgy/page/bsrlpprod.psml?pid=Dokumentanzeige&showdoccase=1&js_peid=Trefferliste&documentnumber=1&numberofresults=1&fromdoctodoc=yes&doc.id=jlr-LwKGRPrahen&doc.part=X&doc.price=0.0 (5. dec. 2014)

Landwirtschaftskammer-Wahlordnung. 1978. Bundeskanzleramt Österreich.

<https://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=LrSbg&Dokumentnummer=LSB11000302> (29. maj 2015)

Letno poročilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije za leto 2012. 2013. Ljubljana, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije: 86 str.

<http://www.kgzs.si/Portals/0/Dokumenti/KIJZ/LP%202011.pdf> (21. dec. 2014)

Mednarodni pakt o državljskih in političnih pravicah. 1976. Ministrstvo za zunanje zadeve: 17 str.

http://www.mzz.gov.si/fileadmin/pageuploads/Zunanja_politika/Mednarodnipakt_drzavljskih_politichnih_pravicah.pdf (9. nov. 2013)

Naše poslanstvo. 2013. Ljubljana, Gospodarska zbornica Slovenije.

http://www.gzs.si/slo/o_gzs (9. nov. 2013)

ObrZ-E (Zakon o spremembah in dopolnitvah Obrtnega zakona). Ur. l. RS, št. 30-1129/13

ObrZ-UPB1 (Obrtni zakon, uradno prečiščeno besedilo). Ur. l. RS št. 40-1657/04

Odločba o delni razveljavitvi četrtega odstavka 12. člena Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije. Ur. l. RS št. 7-194/09

Odločba o razveljavitvi prvega odstavka 13. člena, prvega odstavka 29. člena in prvega odstavka 35. člena zakona o kmetijsko gozdarski zbornici Ur. l. RS št. 31-1264/03

Odločba o ugotovitvi, da določbe 31. člena ter prvega in drugega odstavka 39. člena obrtnega zakona niso v neskladju z ustavo in o ugotovitvi, da je obrtni zakon iz razlogov, navedenih v odločbi, v neskladju z ustavo. Ur. l. RS št. 31-1269/03

Odločba o ugotovitvi, da je šesti odstavek 29. člena Zakona o gospodarskih zbornicah v neskladju z Ustavo ter o ugotovitvi, da drugi stavek prvega odstavka 4. člena, drugi odstavek 4. člena, prvi odstavek 29. člena in 30. člen Zakona o gospodarskih zbornicah niso v neskladju z Ustavo. Ur. l. RS, št. 32-1435/09

Odločba o ugotovitvi, da je zakon o Gospodarski zbornici Slovenije v neskladju z ustavo. Ur. l. RS, št. 49-2165/98

Odločba o ugotovitvi, da je Zakon o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije v neskladju z ustavo. Ur. l. RS, št. 33-1376/03

Odločba o ugotovitvi, da sta drugi stavek šestega odstavka 29. člena in drugi stavek drugega odstavka 30. člena Zakona o gospodarskih zbornicah v neskladju z Ustavo. Ur. l. RS, št. 51-2770/10

Odločba št 115-016701 z dne 6. 12. 2002. 2002. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (interni vir)

Odločba št 11500-31/2005 z dne 15. 4. 2005. 2005. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (interni vir)

Pogodba za Slovenijo 2012–2015. 2012. Vlada Republike Slovenije: 69 str.

http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/dokumenti/2014_Koalicijski_sporazum_pa_rafiran.pdf (30. okt. 2013)

Poslanstvo OZS. 2013. Ljubljana, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.

<http://www.ozs.si/Ozbornici/Predstavitev/Poslanstvointemeljnenaloge.aspx> (1. nov. 2013)

Poslovni register Slovenije. Ljubljana. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES)

<http://www.ajpes.si/prs/Default.asp> (9. nov. 2013)

Pravilnik o vodenju registra izvajalcev postopkov za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Ur. l. RS, št. 26-1597/01

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, EPA: 1096 – III, 9. 1. 2004. Republika Slovenija Državni zbor.

http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C12565D400354E68C1256E16004DB197&db=kon_zak&mandat=III&tip=doc (9. nov. 2014)

Salzburger Landwirtschaftskammergesetz 2000. Bundeskanzleramt Österreich.

<https://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=LrSbg&Dokumentnummer=LSB30000035> (28. maj 2015)

Sklep o razpisu volitev v svete območnih enot in odbore izpostav območnih enot Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Ur. l. RS 97-4096/00

Spremembe in dopolnitve Statuta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Ur.l. RS, št. 20-757/12

Spremembe Statuta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Ur.l. RS, št. 25-1075/15

Statut Gospodarske zbornice Slovenije. 2012. Ljubljana, Gospodarska zbornica Slovenije

http://www.gzs.si/slo/o_gzs/pravni_temelji_delovanja/statut_gzs (10. nov. 2012).

Statut KGZS-UPB2 (Statut Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, uradno prečiščeno besedilo 2). Ur.l. RS, št. 75-2863/12

Statut Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije. 2013. Ljubljana. Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije: 26 str.

http://www.ozs.si/Portals/0/Media/Dokumenti/OZS/Predstavitev/Statut%20OZS_22%2010%202013.pdf (10. nov. 2013).

Statut Zavoda za certifikacijo gozdov. 2014. Ljubljana, Zavod za certifikacijo gozdov: 16 str.

Stele A., Žaucer, I. 2013. O kmetijstvu doma in drugje po EU. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije: 56 str.

Trstenjak, V. 2003. Pravne osebe. 1. Izdaja. Ljubljana, GV Založba: 524 str.

Uredba o kmetijskih zbornicah. Službene novine kraljevine Jugoslavije z dne 1. 3. 1937, 46/XV/90 in Službeni list Kraljevske banske uprave Dravske banovine št. 20-140/37

Ustava Republike Slovenije. Ur. l. RS št. 33-1409/91

Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

<file:///C:/Users/Monika%20%C4%8Cerin/Downloads/D20141079.pdf> (28. maj 2015)

Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym. Internetowy System Aktów Prawnych.

<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19840520268> (29. maj 2015)

Valenčič, V. 1970. Organizacije za napredek agrarne proizvodnje, specialno šolstvo in strokovna literatura. V: Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev, Zgodovina agrarnih panog, I. zv., Agrarno gospodarstvo. Ljubljana, Državna založba Slovenije, Ljubljana, 523-556

Vidovič-Miklavčič, A. 1991. Kmetijska zbornica. V: Enciklopedija Slovenije. Zv. 5: Kari-Krei., Javornik M. (ur.). Ljubljana, Mladinska knjiga: 117

Virant, G. 1999. Vrsta in značilnosti pravnih oseb: Gospodarske in poklicne zbornice. Podjetje in delo, 25, 6/7: 938–948

Za boljšo Slovenijo. Dogovor o sodelovanju Pozitivne Slovenije, Socialnih demokratov, Državljsanske liste in Demokratične stranke upokoјencev v Vladi Republike Slovenije za obdobje 2014–2015. Novice. Slovenski tednik za Koroško: 48. str.

http://novice.at/wp-content/uploads/2014/02/koalicijski_dogovor_2014-2015.pdf
(30.okt. 2014)

Za večjo konkurenčnost pri prodaji lesa. 2013. Ljubljana, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije.

<http://www.kgzs.si/GV/Aktualno/V-srediscu/Novica/ArticleId/2134/Za-vecjo-konkurencnost-pri-prodaji-lesa.aspx> (29. maj 2015)

ZDavP-2 (Zakon o davčnem postopku). Ur.l. RS, št. 117-5018/06

ZGZ (Zakon o gospodarskih zbornicah). Ur. l. RS, št. 60-2537/06

ZKGGZ (Zakon o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije). Ur. l. RS, št. 41-2025/99

ZKGGZ (Zakon o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije). 2014. Zgodovina predpisa.
Pravno-informacijski sistem RS

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1859&d=49682-p=7&tab=analiticni&scrollTop=1000> (14. nov. 2014)

ZKGGZ-A (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije). Ur. l. RS, št. 25-1065/04.

ZKGGZ-B (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije). Ur. l. RS, št. 26-983/08

ZKGGZ-C (Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije skrajšani postopek - EPA 1814-IV). Poročevalec državnega zbora. 2007. Državni zbor: 18 str.

<http://imss.dz-rs.si/imis/ee5f9695b735f1b9c436.pdf> (5. dec 2014)

ZKGGZ-D (Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije skrajšani postopek - EPA 1246-VI). Poročevalec državnega zbora. 2013. Državni zbor: 23 str.

<http://imss.dz-rs.si/imis/1388427b4009cfc367db.pdf> (26. jul. 2013)

ZKGGZ-NPB6 (Zakon o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije). 2014. Pravno-informacijski sistem RS

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1859> (14. nov. 2014)

ZKGGZ-UPB1 (Zakon o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, uradno prečiščeno besedilo). Ur. l. RS, št. 69-3094/04

ZKme-1 (Zakon o kmetijstvu). Ur. l. RS, št. 45-1978/08

ZNPK-UPB2 (Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah, uradno prečiščeno besedilo). Ur. l. RS, št. 1-4/07

ZPSI-1 (Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju). Ur. l. RS, št. 79-3449/06

ZUKD-1 (Zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka). Ur. l. RS, št. 9-317/11

ZZ-NPB3 (Zakon o zavodih-neuradno prečiščeno besedilo št. 3). 2015. Pravno-informacijski sistem RS

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO10> (29. maj 2015)

ZAHVALA

Iskrena hvala mentorju prof. dr. Franciju Avscu za pomoč in potrpežljivost pri pripravi diplomskega dela, moji družini, Sabini Knehtl in vsem ostalim, ki so mi kakorkoli pomagali, mi stali ob strani in me spodbujali pri mojem delu.